

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 19.9.2007
KOM(2007) 530 wersja ostateczna

2007/0197 (COD)

Wniosek

**ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY
ustanawiające Agencję ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki**

(przedstawiona przez Komisję)

{SEK(2007) 1179}

{SEK(2007) 1180}

UZASADNIENIE

Energia elektryczna i gaz są centralnym czynnikiem dobrobytu Europy. Bez konkurencyjnego i skutecznego europejskiego rynku energii elektrycznej i gazu obywatele Europy będą płacić zawyżoną cenę za to, co stanowi jedną z ich podstawowych codziennych potrzeb. Rynek energii elektrycznej i gazu jest również istotny dla konkurencyjności Europy, jako że energia stanowi ważny czynnik dla przemysłu europejskiego.

Po drugie, konkurencyjny i wydajny rynek energii elektrycznej i gazu stanowi warunek wstępny dla rozwiązania problemu zmian klimatu. Jedynie przy sprawnie funkcjonującym rynku możliwe będzie powstanie wydajnie funkcjonującego mechanizmu handlu uprawnieniami do emisji oraz przemysłu odnawialnej energii, które sprostają ambitnemu celowi uzgodnionemu przez Radę Europejską, zakładającemu, że do 2020 r. 20 % energii w Unii Europejskiej ma pochodzić z odnawialnych źródeł energii.

Po trzecie, konkurencyjny rynek energii elektrycznej i gazu obejmujący całą Unię Europejską jest niezbędny, by zapewnić bezpieczeństwo dostaw energii dla Europy, jako że jedynie konkurencyjny i obejmujący całą Europę rynek generuje właściwe sygnały dotyczące inwestycji i oferuje dobry dostęp do sieci dla potencjalnych inwestorów, a także dostarcza prawdziwych i skutecznych korzyści zarówno dla operatorów sieci jak i dla producentów energii, stanowiąc zachętę do zainwestowania miliardów euro, bo tego rzędu inwestycje potrzebne będą Unii Europejskiej w przeciągu następnych dwóch dekad.

Proces liberalizacji rynku energii elektrycznej i gazu rozpoczął się około 10 lat temu. Podczas tych 10 lat wielu obywateli Europy skorzystało z większych możliwości wyboru i większej konkurencji, co wpłynęło na usprawnienie usług i zwiększenie bezpieczeństwa. Jednakże ocena przeprowadzona przez Komisję oraz europejskie organy regulacyjne sektora energetycznego wykazała, że proces rozwoju naprawdę konkurencyjnych rynków nie jest jeszcze zakończony. W praktyce zbyt wielu obywateli i zbyt wiele firm nie posiada realnych możliwości wyboru dostawcy. Fragmentacja rynku związana z granicami państw, wysoki stopień pionowej integracji oraz silna koncentracja rynku powodują, że prawdziwie wewnętrzny rynek jeszcze nie istnieje.

Odkąd w czerwcu 2003 r. weszły w życie obecne dyrektywy dotyczące energii elektrycznej i gazu, Komisja stale monitoruje ich wdrażanie i wpływ na rynek oraz jest cały czas w kontakcie ze wszystkimi zainteresowanymi stronami. Komisja w sposób szczególny zajęła się coroczną publikacją raportu porównawczego dotyczącego wdrażania wewnętrznego rynku energii elektrycznej i gazu. Zorganizowała również Forum Regulacji Energii Elektrycznej we Florencji oraz Forum Regulacji Gazu w Madrycie, regularnie gromadzące ministrów, krajowe władze nadzorujące, Komisję, operatorów systemów przesyłowych, dostawców, handlowców, konsumentów, związki zawodowe, użytkowników sieci oraz giełdy energii.

Pod koniec roku 2005, Rada Europejska w Hampton Court zaapelowała o stworzenie prawdziwej europejskiej polityki energetycznej. W odpowiedzi na ten apel Komisja w dniu 8 marca 2006 r. opublikowała Zieloną Księgę dotyczącą stworzenia wspólnej, spójnej europejskiej polityki energetycznej. W ramach publicznych konsultacji uzyskano 1 680 odpowiedzi. Już w 2005 r. Komisja rozpoczęła badania konkurencyjności rynków gazu i energii elektrycznej. Badanie dotyczące energii odpowiadało na obawy zgłaszane przez konsumentów i nowych uczestników sektora dotyczące rozwoju rynków hurtowego handlu gazem i energią elektryczną oraz ograniczonego wyboru dla konsumentów. Dnia 10 stycznia

2007 r. Komisja przyjęła raport końcowy z przeprowadzonego badania wraz z obszernym, wszechstronnym pakietem działań, w celu przedstawienia wniosku w sprawie nowej polityki energetycznej dla Europy.

Komunikat Komisji z dnia 10 stycznia 2007 r. „Europejska polityka energetyczna”¹ podkreślił znaczenie zakończenia procesu tworzenia rynku wewnętrznego energii elektrycznej i gazu ziemnego. Komunikat ten został poparty kompleksowym sprawozdaniem na temat rynku wewnętrznego, badaniem sektorowym konkurencji oraz głębokimi analizami sytuacji krajowych rynków energii elektrycznej i gazu. Równolegle Komisja przeprowadziła ocenę wpływu, w celu określenia dostępnych opcji polityki dotyczących pełnego wdrożenia wewnętrznego rynku gazu i energii elektrycznej. Ocena wpływu zawierała opinie zainteresowanych stron. Instytucje pochodzące z 19 różnych krajów wypełniły 339 ankiet. Ponadto otrzymano 73 ankiety instytucji niezwiązanych z konkretnymi państwami. Przeprowadzono również rozmowy z 56 zainteresowanymi stronami, głównie firmami, na które polityka wywarłaby wpływ w postaci podziału ich aktywów lub zwiększonych wymagań dotyczących przejrzystości.

Podczas wiosennego posiedzenia Rady Europejskiej w 2007 r. Komisja została poproszona o zaproponowanie dalszych środków, takich jak:

- skuteczny rozdział działalności w zakresie dostaw i produkcji od eksploatacji sieci;
- dalsza harmonizacja uprawnień i wzmocnienie niezależności krajowych organów regulacyjnych;
- ustanowienie niezależnego mechanizmu wspomagającego współpracę pomiędzy krajowymi organami regulacyjnymi;
- stworzenie mechanizmu dla operatorów systemów przesyłowych w celu poprawy koordynacji w zakresie funkcjonowania i bezpieczeństwa sieci, handlu transgranicznego oraz eksploatacji sieci;
- zwiększonej przejrzystości operacji na rynku energetycznym.

Rada Europejska podkreśliła również potrzebę wzmocnienia bezpieczeństwa dostaw w duchu solidarności pomiędzy państwami członkowskimi.

Parlament Europejski w swojej rezolucji w sprawie perspektyw rynku wewnętrznego gazu i energii elektrycznej przyjętej w dniu 10 lipca 2007 r. wyraził silne poparcie polityczne dla wspólnej polityki energetycznej, z uwagi na fakt, iż „wydzielenie własnościowe w zakresie przesyłu stanowi najskuteczniejsze narzędzie służące niedyskryminującemu promowaniu inwestycji w infrastrukturę, sprawiedliwego dostępu do sieci dla nowych uczestników rynku oraz przejrzystości rynku”. Parlament podkreślił jednak, że konieczne będą również inne środki oraz że różnice istniejące pomiędzy rynkami energii elektrycznej i gazu mogą wymagać częściowo odmiennego sposobu wdrożenia. Parlament Europejski wypowiedział się również za wzmocnieniem „współpracy pomiędzy krajowymi organami regulacyjnymi na

¹ KOM(2007) 1.

poziomie europejskim, poprzez podmiot UE, jako sposobem propagowania bardziej europejskiego podejścia do zagadnienia regulacji kwestii transgranicznych”.

Rada Europejskich Regulatorów Energetyki (CEER) przyjęła z zadowoleniem komunikat Komisji z dnia 10 stycznia oraz mocno poparła apel o nowe działania legislacyjne na szczeblu UE, w celu sprowadzenia projektu wspólnego rynku energetycznego z powrotem na właściwe tory. Dnia 6 czerwca 2007 r. europejskie organy regulacji energetyki opublikowali sześć dokumentów zawierających opinie dotyczące głównych obszarów nowej legislacji dotyczącej energetyki. Poparli w szczególności propozycję Komisji w sprawie zwiększenia niezależności nadzoru na poziomie krajowym i unijnym oraz w sprawie skutecznego wydzielenia sieci przesyłu. Regulatorzy w sposób wyraźny zalecają, by podział własności w zakresie przesyłu był co do zasady modelem wymaganym przez prawodawstwo UE, oraz stwierdzają, że powinien on dotyczyć zarówno energii elektrycznej jak i gazu.

Elementy te zostały w pełni uwzględnione podczas przygotowywania bieżących wniosków, streszczonych poniżej.

1. SKUTECZNE ODDZIELENIE DZIAŁALNOŚCI W ZAKRESIE DOSTAW I PRODUKCJI OD EKSPLOATACJI SIECI

1.1. Istniejące przepisy dotyczące rozdziału nie są wystarczające do zapewnienia właściwego funkcjonowania rynku

Istniejące prawodawstwo wymaga oddzielenia pod względem prawnym oraz funkcjonalnym eksploatacji sieci od działań w zakresie dostaw i produkcji energii. Państwa członkowskie przestrzegały tego wymogu poprzez stosowanie różnorodnych struktur organizacyjnych. Kilka państw członkowskich stworzyło całkowicie odrębne przedsiębiorstwa do obsługi sieci, inne powołały podmioty prawne w ramach zintegrowanych przedsiębiorstw. Wymagania w zakresie rozdziału prawnego i funkcjonalnego rzeczywiście przyczyniły się pozytywnie do powstania konkurencyjnych rynków energii elektrycznej i gazu w kilku państwach członkowskich.

Jednakże doświadczenie pokazało, że tam gdzie operator systemu przesyłowego jest podmiotem prawnym w ramach zintegrowanego przedsiębiorstwa, pojawiają się trzy rodzaje problemów.

Po pierwsze, operator systemu przesyłowego może traktować swoje spółki stowarzyszone lepiej niż konkurencyjne strony trzecie. Przedsiębiorstwa zintegrowane mogą w rzeczywistości wykorzystywać aktywa sieciowe w celu utrudniania wejścia na rynek konkurentom. Głównym tego powodem jest fakt, że rozdział prawny i funkcjonalny nie rozwiązuje podstawowego konfliktu interesów wewnątrz przedsiębiorstw zintegrowanych, gdzie interesy w zakresie dostaw i produkcji mają na celu zmaksymalizowanie sprzedaży i udziału w rynku, podczas gdy operator sieci ma obowiązek oferowania niedyskryminujących warunków dostępu dla konkurentów. Monitorowanie tego nieuchronnego konfliktu interesów za pomocą środków regulacyjnych jest niemal niemożliwe, jako że niezależność operatora systemu przesyłowego nie jest możliwa do kontrolowania bez przesadnie uciążliwych i inwazyjnych przepisów.

Po drugie, na mocy obecnych zasad dotyczących rozdziału nie można zagwarantować niedyskryminującego dostępu do informacji, jako że nie można skutecznie zapobiec

ujawnianiu przez operatorów sieci przesyłowych istotnych informacji rynkowych zintegrowanym z nimi przedsiębiorstwom wytwarzającym lub dostarczającym energię.

Po trzecie, wewnątrz zintegrowanego przedsiębiorstwa zakłóceniu ulega funkcjonowanie zachęt inwestycyjnych. Pionowo zintegrowane przedsiębiorstwa operatorów sieci nie są zainteresowane rozwijaniem sieci w ogólnym interesie rynku ani umożliwianiem dostępu do nich nowym uczestnikom prowadzącym działalność w zakresie produkcji i dostaw energii. Zamiast tego, w ich interesie leży ograniczanie nowych inwestycji, z których korzyści odnosiłyby konkurencyjne wobec nich przedsiębiorstwa, co zwiększałoby konkurencję na rynku. Decyzje inwestycyjne przedsiębiorstw pionowo zintegrowanych są często dostosowane do zapotrzebowania na dostawy dla ich filii. Takie przedsiębiorstwa są zazwyczaj szczególnie nieprzychylnie zwiększaniu zdolności przesyłowych połączeń wzajemnych czy zdolności importowych gazu, ponieważ skutkowałoby to zwiększeniem konkurencji na własnym rynku operatora zasiedziałego na szkodę rynku wewnętrznego.

Podsumowując, firma, która pozostaje przedsiębiorstwem zintegrowanym pionowo, ma wewnętrzne bodźce do niewystarczającego inwestowania w nowe sieci (obawa, że takie inwestycje pozwoliłyby konkurencyjnym przedsiębiorstwom na prosperowanie na „własnym” rynku takiej firmy) oraz – tam gdzie to możliwe – do faworyzowania własnych przedsiębiorstw zajmujących się sprzedażą energii w zakresie dostępu do sieci. Szkodzi to konkurencyjności oraz bezpieczeństwu dostaw na rynku UE oraz stoi na przeszkodzie osiągnięciu celów UE związanych ze zmianami klimatu i ochroną środowiska.

Dane z ubiegłych lat dotyczące inwestycji wykazują, co następuje: w ubiegłych latach przedsiębiorstwa zintegrowane pionowo reinwestowały znacznie mniej z transgranicznych różnic cen energii elektrycznej w nowe gazociągi międzysystemowe niż przedsiębiorstwa, w których nastąpiło całkowite wydzielenie własnościowe. Skuteczne wydzielenie własnościowe usuwa tego typu negatywne bodźce inwestycyjne typowe dla pionowo zintegrowanych przedsiębiorstw operatorów sieci przesyłowych. W ten sposób propaguje bezpieczeństwo dostaw. Komisja zauważyła, że skuteczne wydzielenie własnościowe w stosunku do operatorów systemów przesyłowych (OSP) przyczynia się do wzrostu aktywności inwestycyjnej tych ostatnich. Państwa członkowskie, w których dokonano rozdziału, w konsekwencji przyciągnęły nowych inwestorów infrastrukturalnych, którzy na przykład zajęli się budową terminali skroplonego gazu ziemnego (LNG).

Ponadto cena energii elektrycznej na różnych rynkach w ubiegłych latach wskazuje na korzyści płynące z wydzielenia własnościowego: w ciągu ostatnich 10 lat przedsiębiorstwa zintegrowane pionowo podniosły ceny więcej niż raz oraz utrzymują wyższy poziom cen niż przedsiębiorstwa, w których nastąpiło całkowite wydzielenie własnościowe.

1.2. Skuteczniejsze rozdzielenie operatorów systemów przesyłowych jest więc w sposób oczywisty niezbędne

We wniosku jasno określa się wydzielenie własnościowe jako opcję preferowaną przez Komisję. W praktyce oznacza to, że państwa członkowskie muszą zagwarantować, że osoba lub osoby, które upoważnione są do sprawowania kontroli nad przedsiębiorstwem dostawczym, nie będą równocześnie posiadać żadnych udziałów w przedsiębiorstwie operatora systemu przesyłowego ani wykonywać żadnych praw w tym przedsiębiorstwie. Ten przepis ma również zastosowanie *vice versa*, to znaczy, sprawowanie kontroli nad operatorem systemu przesyłowego pozbawia możliwości posiadania jakichkolwiek udziałów lub sprawowania jakichkolwiek praw nad przedsiębiorstwem dostawczym.

Ta opcja dopuszcza sytuację, w której ta sama osoba, na przykład fundusz emerytalny, posiada mniejszościowe udziały niedające kontroli, zarówno w przedsiębiorstwie operatora systemu przesyłowego jak i w przedsiębiorstwie dostawcy energii. Jednakże taki udziałowiec mniejszościowy nie może posiadać praw do blokowania decyzji w obu przedsiębiorstwach, nie może też powoływać członków ich zarządów, ani też żadna osoba nie może być jednocześnie członkiem zarządów obu przedsiębiorstw. Ta opcja, w sposób przejrzysty rozdzielająca operatorów systemu przesyłowego od przedsiębiorstw transportowych, stanowi najlepszy sposób osiągnięcia skutecznego rozdziału sieci przesyłowej, w ten sposób rozwiązując nieusuwalny konflikt interesów.

Aby wdrożyć tę opcję, państwa członkowskie mogą wybrać następujący sposób postępowania, umożliwiający pełną ochronę interesów udziałowców w przedsiębiorstwach zintegrowanych pionowo. Udziały w przedsiębiorstwach zintegrowanych pionowo można z jednej strony podzielić na udziały przedsiębiorstwa będącego właścicielem sieci przesyłowej, z drugiej na udziały przedsiębiorstwa dostawcy energii. Następnie udziały te można przypisać udziałowcom uprzednio zintegrowanego pionowo przedsiębiorstwa.

Mimo iż Komisja uważa wydzielenie własnościowe za najlepszą opcję, przewiduje również alternatywę dla państw członkowskich, które nie zdecydują się na to rozwiązanie. Ta alternatywna opcja musi jednak w takim samym stopniu gwarantować niezależność działań sieci, której dotyczy, oraz zapewnić taki sam poziom bodźców dla sieci do inwestowania w nową infrastrukturę mogącą przynieść korzyści konkurencyjnym przedsiębiorstwom. Opcja ta, stanowiąca odstępstwo od podstawowej zasady wydzielenia własnościowego, określana jest mianem „niezależnego operatora systemu”. Pozwala ona przedsiębiorstwom zintegrowanym pionowo na zachowanie własności aktywów sieci, ale wymaga, aby sieć przesyłowa była zarządzana przez niezależnego operatora systemu, tj. przedsiębiorstwo lub podmiot całkowicie odrębny od pionowo zintegrowanego przedsiębiorstwa, pełniący wszystkie funkcje operatora sieci. Ponadto w celu zapewnienia pełnej niezależności operatora i jego działań od pionowo zintegrowanego przedsiębiorstwa należy wprowadzić odpowiednie uregulowania oraz stałą kontrolę ustawową.

W niektórych przypadkach, w celu przestrzegania wymogów w zakresie skutecznego rozdziału, przedsiębiorstwa energetyczne zorientowane pionowo mogą zostać zmuszone do sprzedaży niektórych swoich aktywów, zwłaszcza swoich sieci przesyłowych, lub też do przekazania obsługi takich aktywów stronie trzeciej. Wydaje się jednak, że nie ma żadnej alternatywy dla proponowanych opcji, jeżeli mamy zapewnić operatorom systemów przesyłowych (OSP) pełną niezależność.

Powyższe dwie opcje mają jednakowe zastosowanie w sektorach energii elektrycznej i gazu. Komisja uznaje wprawdzie, że ogólnie rzecz biorąc postęp w kierunku wydzielenia własnościowego jest obecnie bardziej zaawansowany w sektorze energii elektrycznej UE, jednak nie znajduje przekonującego argumentu, który uzasadniałby odmienne traktowanie tych dwóch sektorów. W szczególności zasadniczy konflikt interesów pomiędzy działalnością w zakresie dostaw i produkcji z jednej strony, a eksploatacją i rozwojem sieci z drugiej strony, dotyczy jednakowo obu sektorów. Ponadto kluczem do zawierania długoterminowych umów w sprawie dostaw z czołowymi producentami gazu nie jest posiadanie własności sieci, lecz istnienie silnej bazy klientów. Niezależnie od struktury własności przedsiębiorstw-nabywców, UE pozostaje niewątpliwie wysoce atrakcyjnym rynkiem dla dostawców gazu, który po dokonaniu skutecznego rozdzielenia będzie mógł na równym poziomie konkurować w dziedzinie gazu. Komisja uznaje ponadto, że transport gazu, w przeciwieństwie do przesyłu energii elektrycznej, wymaga fizycznego ruchu molekuł gazu w gazociągach. Z tego powodu

operatorzy sieci przesyłowych (OSP) mają większą kontrolę w zakresie określania kierunku, w którym płynie gaz, oraz wykorzystania zdolności przesyłowej w systemie. Oznacza to, że skuteczne wydzielenie własnościowe w zakresie sieci gazowych jest co najmniej tak samo ważne jak w zakresie sieci elektroenergetycznych.

Z uwagi na potrzebę zachęcenia przedsiębiorstw dostarczających i produkujących energię do prowadzenia inwestycji w nową infrastrukturę, niniejszy wniosek przewiduje możliwość czasowych odstępstw od zasady wydzielenia własnościowego, dokonywanych z myślą o budowie nowej infrastruktury. Z takiego wyłączenia będzie można korzystać w indywidualnych przypadkach, a przy jego udzielaniu uwzględniany będzie aspekt ekonomiczny nowej inwestycji, założenia rynku wewnętrznego oraz cel bezpieczeństwa dostaw.

Zgodnie z art. 295 WE wniosek stosuje się w taki sam sposób do przedsiębiorstw publicznych jak i prywatnych. Oznacza to, że bez względu na to, czy operator systemu przesyłowego bądź dostawca lub producent energii ma charakter publiczny czy też prywatny, żadna osoba ani grupa osób nie będzie mogła sama ani zbiorowo wpływać na skład, prawa głosu lub decyzyjność jego organów. Ten wymóg sprawia, że tam, gdzie działalność w zakresie dostaw lub produkcji jest prowadzona przez przedsiębiorstwo publiczne, niezależność publicznego operatora systemu przesyłowego nadal jest gwarantowana; chociaż wniosek nie wymaga od przedsiębiorstw należących do państwa, aby sprzedawały swoje sieci przedsiębiorstwom prywatnym. Dla uzyskania zgodności z tym wymogiem podmiot publiczny lub państwo może przekazać prawa (dające możliwość „wpływu”) innym publicznym lub prywatnym osobom prawnym. Istotne jest, że w każdym przypadku, kiedy przeprowadzane jest wydzielenie własnościowe, dane państwo członkowskie musi w praktyce wykazać prawdziwą skuteczność tych działań oraz dowieść, że przedsiębiorstwa funkcjonują w sposób w pełni odrębny od siebie nawzajem, co umożliwi realne stworzenie równych reguł gry w całej UE.

Wreszcie, zapisy dotyczące wydzielenia własnościowego w stosunku do sieci przesyłowych nie dotyczą państw członkowskich, które nie posiadają sieci przesyłu gazu ani energii elektrycznej, a jedynie sieci dystrybucji.

1.3. Aspekty dotyczące krajów trzecich

Niniejszy wniosek wymaga skutecznego rozdzielenia działalności operatorów systemów przesyłowych od działań w zakresie dostaw i produkcji energii, nie tylko na szczeblu krajowym, lecz również na poziomie całej UE. Oznacza to w szczególności, że żadne przedsiębiorstwo dostarczające lub produkujące energię, działające gdziekolwiek na terenie UE, nie może posiadać ani obsługiwać sieci przesyłowej w jakimkolwiek innym państwie członkowskim UE. Wymóg ten jest stosowany jednakowo w stosunku do przedsiębiorstw w UE i poza nią.

Pakiet zawiera pewne środki ochrony gwarantujące, że w przypadku, kiedy przedsiębiorstwo z kraju trzeciego zechce uzyskać znaczący udział w sieci w Unii Europejskiej lub kontrolę nad taką siecią, będzie ono musiało w sposób możliwy do udowodnienia i bezwarunkowy sprostać tym samym wymogom dotyczącym wydzielenia własnościowego, co przedsiębiorstwa w Unii Europejskiej. Komisja ma prawo interwencji w przypadku, gdy podmiot nabywający udziały nie jest w stanie wykazać braku bezpośredniej i pośredniej zależności od działań w zakresie dostaw i generacji energii.

Dobrze funkcjonujące rynki i sieci są również istotne dla uzyskania konkurencyjności gospodarki oraz dla dobrobytu obywateli. Celem niniejszego wniosku jest zwiększenie konkurencji na europejskich rynkach energetycznych oraz polepszenie funkcjonowania tych rynków. W tym kontekście absolutnie konieczne jest – bez uszczerbku dla międzynarodowych zobowiązań Wspólnoty - zapewnienie poszanowania zasad dotyczących inwestorów działających na rynku przez wszystkie podmioty gospodarcze europejskiego rynku energetycznego. Dlatego też Komisja wnioskuje o wprowadzenie wymogu, aby osoby z państw trzecich oraz państwa trzecie nie miały możliwości uzyskiwania kontroli nad systemami przesyłowymi ani operatorami systemów przesyłowych Wspólnoty, chyba że podpisana zostanie umowa między Unią Europejską a danym krajem trzecim zezwalająca na uzyskanie takiej kontroli. Ma to na celu zagwarantowanie, że firmy z państw trzecich będą przestrzegać tych samych zasad, tj. zarówno litery jak i ducha prawa, które odnoszą się do przedsiębiorstw pochodzących z Unii Europejskiej, nie zaś dyskryminację przedsiębiorstw z krajów trzecich. Komisja przeprowadzi szybki i szczegółowy przegląd szerszych aspektów polityki zewnętrznej UE dotyczącej sektora energetycznego oraz upubliczni wyniki tej pracy.

Podsumowując istotną kwestię wydzielenia własnościowego, przedstawiane niniejszym wnioski dotyczące skutecznego wydzielenia własnościowego są koniecznym i decydującym krokiem na drodze do stworzenia w pełni zintegrowanego rynku w całej Unii Europejskiej. Może to przyczynić się do stworzenia ponadnarodowych przedsiębiorstw-operatorów systemów przesyłowych, czemu na przeszkodzie nie będzie już stać wzajemny brak zaufania operatorów. Jednocześnie trzeba pamiętać, że gdyby ponadnarodowe przedsiębiorstwa-operatorów systemów przesyłowych były tworzone bez zapewnienia ich całkowitej niezależności, konkurencyjność pomiędzy stowarzyszonymi z nimi przedsiębiorstwami dostawców i producentów energii prawdopodobnie zostałaby osłabiona z uwagi na ryzyko zмовy cenowej. Prezentowane wnioski zawierają kilka dodatkowych środków mających na celu propagowanie integracji rynku UE, odnoszących się w szczególności do poprawy współpracy pomiędzy operatorami systemów przesyłowych.

2. WZMOCNIENIE UPRAWNIENÍ ORAZ NIEZALEŻNOŚCI KRAJOWYCH ORGANÓW REGULACYJNYCH

2.1. Wzmocnienie pozycji krajowych organów regulacyjnych nadzorujących funkcjonowanie rynków energii elektrycznej i gazu

Istniejące dyrektywy dotyczące energii elektrycznych i gazu wymagają od państw członkowskich powołania organów regulacyjnych. W kilku państwach członkowskich, organy regulacyjne są dobrze rozwiniętymi organami posiadającymi znaczące uprawnienia i zasoby pozwalające im na zapewnienie odpowiedniej regulacji rynku. W pozostałych państwach członkowskich organy regulacyjne zostały powołane dopiero niedawno, a zakres ich uprawnień jest mniejszy lub też uprawnienia te są one rozproszone pomiędzy różnymi instytucjami. Obszerny przegląd sytuacji w poszczególnych krajach dokonany przez Komisję ujawnił tę niejednorodność, a w wielu przypadkach wykazał słabość organów regulacyjnych.

Doświadczenie tych państw członkowskich, w których od kilku lat istnieją rynki otwarte, jak również przykład innych sektorów użyteczności publicznej otwartych na konkurencję, wyraźnie wskazują, że organy regulacyjne o mocnej pozycji są konieczne, aby zapewnić właściwe funkcjonowanie rynku, w szczególności w odniesieniu do korzystania z infrastruktury sieci.

Z tych względów niniejszy wniosek ma na celu wzmocnienie uprawnień organów regulacyjnych. Po pierwsze, zostanie na nie nałożony wyraźny obowiązek współdziałania na poziomie europejskim, w ścisłej współpracy z Agencją ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki oraz z Komisją w celu zapewnienia konkurencyjnego, bezpiecznego oraz zrównoważonego pod względem ekologicznym wewnętrznego rynku energii elektrycznej i gazu w Unii Europejskiej, a także skutecznego otwarcia rynku dla wszystkich konsumentów i dostawców.

Po drugie, wnioskuje się o wzmocnienie ich uprawnień w zakresie regulacji rynku, zwłaszcza w następujących obszarach:

- kontroli przestrzegania przez operatorów systemów przesyłowych i dystrybucyjnych zasad dotyczących dostępu dla stron trzecich, obowiązków rozdziału, mechanizmów równowagi, zarządzania w sytuacjach przeciążenia oraz zarządzania połączeniami wzajemnymi;
- przeglądu planów inwestycyjnych operatorów systemów przesyłowych oraz przedstawiania w sprawozdaniach rocznych oceny planów inwestycyjnych operatorów systemów przesyłowych pod kątem ich spójności z ogólnoeuropejskim 10-letnim planem rozwoju sieci; kontrolowania bezpieczeństwa i niezawodności sieci oraz przeglądu zasad bezpieczeństwa i niezawodności sieci;
- kontroli zobowiązań w zakresie przejrzystości;
- kontroli poziomu otwarcia rynku oraz konkurencji na rynku, a także promowania skutecznej konkurencji we współpracy z organami ochrony konkurencji; oraz
- zapewnienia skuteczności środków ochrony konsumentów.

Energia elektryczna i gaz różnią się zasadniczo od innych towarów handlowych, ponieważ są produktami funkcjonującymi w sieciach, a ich magazynowanie jest niemożliwe lub kosztowne. To sprawia, że są podatne na nadużycia na rynku, w związku z czym należy zwiększyć nadzór regulacyjny nad przedsiębiorstwami działającymi na rynku energii elektrycznej i gazu. Dlatego też organy regulacyjne muszą posiadać dostęp do informacji dotyczących decyzji operacyjnych tych przedsiębiorstw. Wnioskuje się o nałożenie na przedsiębiorstwa obowiązku przechowywania rejestrów danych związanych z ich decyzjami operacyjnymi przez pięć lat, do wglądu przez krajowe organy regulacyjne, urzędy ds. konkurencji oraz Komisję, w celu skutecznego kontrolowania zarzutów dotyczących nadużyć na rynku. Pozwoli to na ograniczenie zakresu nadużyć na rynku, zwiększenie zaufania do rynku i w ten sposób przyczyni się do wzrostu obrotów i konkurencyjności.

Na niektóre typy przedsiębiorstw handlowych (np. banki), na mocy dyrektywy w sprawie rynków instrumentów finansowych są już obecnie nałożone tego typu zobowiązania, zatem przedsiębiorstwa te nie powinny podlegać podwójnym zobowiązaniom. W związku z tym zobowiązania do przechowywania rejestrów nie powinny naruszać istniejących przepisów wspólnotowych w sprawie rynków finansowych i powinny być z nimi zgodne. Konieczne jest, by organy regulacji rynków energii elektrycznej i gazu współpracowały z organami regulacji rynków finansowych, tak aby umożliwić sobie nawzajem uzyskanie ogólnego zarysu sytuacji na poszczególnych rynkach. Przed przyjęciem wytycznych określających wymogi dotyczące przechowywania rejestrów Agencja ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki oraz Komitet Europejskich Regulatorów Rynku Papierów Wartościowych (CESR) są proszone o podjęcie współpracy z Komisją i doradztwo w sprawie treści wytycznych.

Aby móc wykonywać swoje obowiązki, organy regulacyjne otrzymają uprawnienia do prowadzenia dochodzeń, żądania wszelkich niezbędnych informacji oraz nakładania sankcji o charakterze odstrasżającym. Podczas wykonywania funkcji regulacyjnych od organów tych wymaga się pełnego uwzględnienia celów dotyczących wydajności energetycznej.

2.2. Możliwa do udowodnienia niezależność organów regulacyjnych jako czynnik budujący zaufanie rynku

Niezależność organów regulacyjnych stanowi kluczową zasadę dobrego zarządzania oraz jest podstawowym warunkiem zapewnienia zaufania rynku. Istniejące prawodawstwo wymaga od organów regulacyjnych pełnej niezależności od interesów przedstawicieli branży gazowej i elektroenergetycznej. Nie określa jednak, jak niezależność tę należy zapewnić w sposób dający się udowodnić, ani też nie gwarantuje niezależności od interesów politycznych.

Jak podkreślono w konkluzjach wiosennego posiedzenia Rady Europejskiej w 2007 r. oraz dokumentach Parlamentu Europejskiego, wzmocnienie niezależności krajowych organów regulacyjnych sektora energetycznego jest zatem priorytetem.

Wnioskuje się, aby organ regulacyjny był odrębny prawnie oraz funkcjonalnie niezależny od wszelkich innych podmiotów publicznych lub prywatnych, oraz aby jego personel, jak również wszyscy członkowie jego organu decyzyjnego, działali niezależnie od jakiegokolwiek interesów rynkowych oraz aby nie otrzymywali żadnych poleceń od jakiegokolwiek podmiotu rządowego, publicznego czy prywatnego ani też nie zwracali się o takie polecenia. W tym celu wnioskuje się o to, aby organ regulacyjny posiadał osobowość prawną, autonomię budżetową, odpowiednie zasoby ludzkie i finansowe oraz niezależne kierownictwo.

3. NIEZALEŻNY MECHANIZM PROWADZENIA WSPÓŁPRACY I PODEJMOWANIA DECYZJI DLA KRAJOWYCH ORGANÓW REGULACYJNYCH: AGENCJA DS. WSPÓŁPRACY ORGANÓW REGULACJI ENERGETYKI

3.1. Stworzenie formalnej struktury współpracy na podstawie pozytywnych doświadczeń ERGEG

Pomimo znacznego rozwoju, jaki nastąpił na wewnętrznym rynku energetycznym, nadal istnieje luka w przepisach w zakresie problemów transgranicznych. W celu rozwiązania tego problemu Komisja zainicjowała fora samoregulujące takie jak forum florenckie (dotyczące energii elektrycznej) oraz madryckie (dotyczące gazu). Fora te zgromadziły zainteresowane strony w celu zacieśnienia współpracy.

Ponadto w 2003 r. została powołana przez Komisję niezależna grupa doradcza ds. energii elektrycznej i gazu, zwana „Grupą Europejskich Organów Regulacyjnych ds. Energii Elektrycznej i Gazu” (ERGEG), z zadaniem ułatwienia konsultacji, koordynacji i współpracy między krajowymi organami regulacyjnymi w państwach członkowskich, oraz między tymi organami a Komisją, w związku z potrzebą konsolidacji rynku wewnętrznego energii elektrycznej i gazu. Grupa ERGEG złożona jest z przedstawicieli krajowych organów regulacyjnych.

Działania ERGEG prowadzone w ostatnich latach, polegające na wydawaniu niewiążących wytycznych oraz przedstawianiu Komisji zaleceń i opinii, bardzo pozytywnie przyczyniły się do postępów procesu tworzenia wewnętrznego rynku gazu i energii elektrycznej. Mimo to

organizacja forów samoregulujących oraz założenie ERGEG nie stanowiło prawdziwie mocnego bodźca do stworzenia wspólnych standardów i wspólnego podejścia, koniecznych do urzeczywistnienia handlu transgranicznego oraz rozwoju pierwszych rynków regionalnych, a w efekcie europejskiego rynku energetycznego.

W miarę upływu czasu sektor energetyczny stawał się coraz bardziej złożony i w coraz większym stopniu krzyżowały się w nim różne interesy finansowe. Obecny sposób funkcjonowania ERGEG, zgodnie z którym w praktyce do osiągnięcia porozumienia potrzebna jest zazwyczaj zgoda 27 organów regulacyjnych oraz ponad 30 operatorów systemów przesyłowych, nie daje wystarczających rezultatów. Doprowadziło to do stworzenia pewnej liczby niewiążących kodeksów oraz działań w kierunku osiągnięcia zgodności co do wspólnego podejścia poprzez „stopniową konwergencję”, ale nie doprowadziło do podjęcia koniecznych decyzji w sprawie trudnych problemów mających rzeczywiste znaczenie.

Obecnie w zasadach technicznych, zwanych też „kodeksami sieci”, zgodnie z którymi muszą działać przedsiębiorstwa energetyczne, istnieją znaczące różnice pomiędzy poszczególnymi państwami członkowskimi lub nawet wewnątrz poszczególnych państw członkowskich. Jeżeli rynki energetyczne w Unii Europejskiej mają zostać zintegrowane, kodeksy te muszą zostać poddane procesowi konwergencji, a następnie harmonizacji.

Komisja dokonała oceny różnych możliwości wykonania wymaganych zadań, z uwzględnieniem możliwości wykonania tych zadań przez samą Komisję. Harmonizacja omawianych zagadnień oraz zapewnianie postępów w tworzeniu nowej infrastruktury nie są typowymi zadaniami leżącymi w sferze działalności Komisji. Do tej pory Komisja nie prowadziła tego typu działań. Ich przeprowadzenie wymaga wiedzy specjalistycznej, jaką posiada 27 krajowych urzędów regulacyjnych (NRA); to właśnie one muszą uzgodnić poprawki, jakie należy wprowadzić do kodeksów sieci. W praktyce jedynie krajowe organy regulacyjne mają potencjał wiedzy niezbędny do skutecznego działania w tej dziedzinie. Agencja może za pośrednictwem swojej Rady Regulacyjnej – składającej się z przedstawicieli krajowych urzędów regulacyjnych – czerpać z wiedzy pracowników tych organów. Komisja nie ma takich możliwości.

Komisja zdecydowała, że wymagane zadania najlepiej wykonywać będzie odrębny podmiot, niezależny od niej oraz niebędący jej częścią. Zarówno wiosenna Rada Europejska w 2007 r. jak i najnowsze postanowienia Parlamentu Europejskiego potwierdziły ten wniosek².

² Rada Europejska jest zgodna co do jego postanowień dotyczących ustanowienia niezależnego mechanizmu współpracy krajowych organów regulacyjnych oraz podejmowania przez nie decyzji dotyczących ważnych problemów transgranicznych, natomiast w przyjętym sprawozdaniu Vidal Quadras stwierdza, że PE „z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji w sprawie zacieśnienia współpracy krajowych organów regulacyjnych na szczeblu UE, za pośrednictwem podmiotu działającego na płaszczyźnie unijnej, jako jednego ze sposobów promowania bardziej europejskiego podejścia do uregulowania kwestii transgranicznych; uważa, że większa konwergencja i harmonizacja ich kompetencji jest warunkiem zniwelowania różnic technicznych i regulacyjnych stanowiących poważne przeszkody dla transgranicznego handlu i połączeń międzysieciowych; podkreśla, że Komisja powinna odgrywać decydującą rolę, nie ograniczając jednak niezależności organów regulacyjnych; uważa, że decyzje organów regulacyjnych powinny być podejmowane w ściśle określonych kwestiach natury technicznej i handlowej oraz w oparciu o stosowne informacje, w razie potrzeby przy uwzględnieniu opinii operatorów systemów przesyłowych i innych zainteresowanych podmiotów oraz że powinny one mieć charakter wiążący”.

W związku z tym rozważono stworzenie sieci krajowych organów regulacyjnych sektora energetycznego wyposażonej w większe uprawnienia. Wzór dla niej może stanowić sieć organów ochrony konkurencji stworzona w 2004 r. zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 1/2003. To jednak wymagałoby nadania Komisji autonomicznych uprawnień w sektorze energetycznym (obecnie takie uprawnienia funkcjonują jedynie w zakresie zasad dotyczących ochrony konkurencji). Należy jednak tak czy inaczej wzmocnić i zharmonizować uprawnienia NRA.

Inną możliwością jest zastosowanie modelu systemu Europejskich Banków Centralnych, ale dla takiego systemu brakuje podstawy prawnej w Traktacie. Taki model wymagałby jedynie wniesienia poprawki do Traktatu.

W związku z tym Komisja doszła do wniosku, że skoro zachodzi potrzeba powołania niezależnego podmiotu, który mógłby składać do Komisji wnioski dotyczące decyzji merytorycznych oraz podejmować wiążące dla stron trzecich decyzje regulacyjne dotyczące konkretnych problemów technicznych wchodzących w zakres kompetencji takiego podmiotu, jedynym rozwiązaniem będzie stworzenie Agencji.

Główne zadania przewidziane dla Agencji uzupełniałyby na poziomie europejskim zadania regulacyjne wykonywane przez krajowe organy regulacyjne. Struktura ta powinna stanowić ramy dla współpracy krajowych organów regulacyjnych oraz dla przeglądu regulacyjnego współpracy pomiędzy operatorami systemów przesyłowych, a także umożliwić podejmowanie indywidualnych decyzji dotyczących infrastruktury obejmującej terytorium więcej niż jednego państwa członkowskiego. Analiza ta jest zgodna z zasadami określonymi przez Komisję w projekcie porozumienia międzyinstytucjonalnego w sprawie utworzenia ram prawnych dla europejskich agencji regulacyjnych³, w szczególności w zakresie uprawnień do przyjmowania decyzji prawnie wiążących wobec stron trzecich.

Poniższy wniosek opiera się na opcji „ERGEG+”, wspomnianej w komunikacie Komisji z dnia 10 stycznia 2007 r. „Europejska polityka energetyczna”⁴.

3.2. Główne zadania Agencji ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki, której dotyczy wniosek

Proponowane zadania Agencji uzupełniałyby na poziomie europejskim zadania regulacyjne realizowane przez organy regulacyjne na szczeblu krajowym poprzez:

- *Zapewnienie ram współpracy krajowym organom regulacyjnym.* Wnioskuje się o poprawę możliwości rozwiązywania sytuacji transgranicznych. Agencja określi procedury współpracy pomiędzy krajowymi organami regulacyjnymi, zwłaszcza w odniesieniu do wymiany informacji oraz podziału kompetencji w przypadkach dotyczących kilku państw członkowskich. Ramy te będą ponadto propagowały współpracę krajowych organów regulacyjnych na szczeblu regionalnym.
- *Nadzór regulacyjny nad współpracą pomiędzy operatorami sieci przesyłowych.* Agencja będzie odpowiedzialna za sprawowanie kontroli nad działalnością Europejskiej Sieci Operatorów Systemów Przesyłowych Energii Elektrycznej oraz Europejskiej Sieci Operatorów Systemów Przesyłowych Gazu, oraz za dokonywanie przeglądów ich działań.

³ KOM(2005)59.

⁴ Dz.U. C , , str. .

W szczególności będzie zaangażowana w wyznaczanie priorytetów za pomocą programu prac tych podmiotów, przeglądu ich 10-letnich planów inwestycyjnych oraz przygotowywania kodeksów technicznych i rynkowych. Przegląd planu inwestycyjnego nie ma wpływu na odpowiedzialność operatorów systemów przesyłowych wynikającą z przepisów prawa danego państwa. Jeżeli chodzi o wspomniane kodeksy techniczne i rynkowe, należy podkreślić, że Agencja będzie mogła zwrócić się do operatorów systemów przesyłowych o wprowadzenie zmian do swoich projektów lub opracowanie określonych zagadnień w sposób bardziej szczegółowy. Będzie również mogła zalecić Komisji nadanie im wiążącej mocy prawnej tam, gdzie dobrowolne ich stosowanie przez operatorów systemów przesyłowych jest niewystarczające lub nie odpowiada pewnym kwestiom. Agencja może zalecić wprowadzenie zmian do projektu opracowanego przez operatorów przesyłowych lub zalecić Komisji stworzenie dodatkowych przepisów. W praktyce mechanizm ten przyjmie formę konstruktywnego i ciągłego dialogu pomiędzy Agencją, operatorami systemów przesyłowych oraz Komisją. Zaangażowanie Agencji w tych obszarach będzie kluczowe dla zapewnienia, skutecznej i jawnej współpracy operatorów systemów przesyłowych, z korzyścią dla rynku wewnętrznego.

- *Indywidualne uprawnienia decyzyjne.* Aby umożliwić Agencji skuteczne rozwiązywanie określonych kwestii transgranicznych wnioskuje się o powierzenie jej indywidualnych uprawnień do podejmowania decyzji w kwestii wniosków o zastosowanie odstępstwa⁵ dotyczącego aktywów infrastruktury o znaczeniu europejskim oraz w zakresie decyzji w sprawie uregulowań mających zastosowanie do infrastruktury leżącej na terytorium więcej niż jednego państwa członkowskiego. Ponadto Agencja mogłaby podejmować konkretne decyzje w sprawie problemów technicznych, o ile takie uprawnienia zostaną jej nadane zgodnie ze szczegółowymi wytycznymi przyjętymi na mocy dyrektyw dotyczących gazu i elektryczności, w ramach procedury komitologii.
- *Ogólna rola doradcza.* Agencja pełniłaby również rolę doradczą wobec Komisji w zakresie kwestii regulacji rynku oraz mogłaby wydawać niewiążące wytyczne w celu rozpowszechniania dobrych praktyk wśród krajowych organów regulacyjnych. W zależności od pojawiających się potrzeb, miałyby również uprawnienia do dokonywania przeglądu wszelkich decyzji przyjmowanych przez krajowe urzędy regulacyjne, mających bezpośredni wpływ na wewnętrzny rynek, w kontekście środków wykonawczych przyjętych przez Komisję w zastosowaniu prawa wspólnotowego dotyczącego sektora gazu i energii elektrycznej, oraz do przekazywania swoich opinii Komisji.

Pomimo że te uprawnienia nie mogą zostać rozszerzone na decyzje normatywne (takie jak oficjalne przyjmowanie obowiązkowych wytycznych), nowa Agencja będzie odgrywać niezmiernie istotną rolę w rozwoju i wdrażaniu zasad europejskiego rynku gazu i energii elektrycznej.

3.3. Zarządzanie Agencją ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki

Ramy instytucjonalne oraz zasady zarządzania Agencją ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki opierają się na standardowych zasadach i praktykach funkcjonowania agencji regulacyjnych we Wspólnocie.

⁵ Jak określono w art. 22 dyrektywy 2003/55/WE oraz w art. 7 rozporządzenia (WE) nr 1228/2003.

Należy jednak koniecznie uwzględnić niezależność funkcji regulacyjnych. W tym celu, poza radą administracyjną odpowiedzialną za wszelkie kwestie administracyjne i budżetowe, wnioskuję się o stworzenie rady organów regulacyjnych odpowiadającej za wszelkie kwestie i decyzje regulacyjne. Dyrektor, powoływany przez radę administracyjną, zostanie wybrany z ostatecznej listy przyjętej przez Komisję. Dyrektor będzie reprezentować Agencję oraz odpowiadać za bieżące zarządzanie nią. Ponadto struktura Agencji przewiduje także istnienie komisji odwoławczej, która będzie posiadać kompetencje w zakresie rozpatrywania odwołań przeciwko decyzjom przyjmowanym przez Agencję.

3.4. Aspekty finansowe

Proponuje się, aby Agencja, biorąc pod uwagę jej zadania, posiadała liczbę pracowników ograniczoną do 40-50 osób. Liczba ta opiera się na dogłębnej analizie wymagań co do liczby pracowników krajowych urzędów regulacyjnych oraz dokładnej analizie minimalnych zasobów niezbędnych do wykonywania przewidywanych zadań, w szczególności w kontekście zapewniania synergii w wykorzystywaniu zasobów wewnątrz krajowych urzędów regulacyjnych do wsparcia pracy agencji. Przewidywana liczba pracowników jest zgodna z potrzebami tych urzędów⁶. Jak wspomniano powyżej, jeżeli Komisja miałaby podjąć się wykonywania zadań Agencji, liczba pracowników musiałaby być znacznie wyższa.

Szacuje się, że całkowite roczne wydatki Agencji wyniosą około 6-7 milionów EUR rocznie, z czego 5 milionów EUR na wydatki związane z personelem (biorąc pod uwagę średni koszt na jednego pracownika Komisji Europejskiej, tj. 0,117 miliona EUR rocznie, z włączeniem wydatków związanych z budynkami i innymi kosztami administracyjnymi), 1 milion EUR na koszty operacyjne (zebrania, badania, jak również koszty tłumaczenia, publikacji oraz public relations) oraz reszta na wydatki inwestycyjne (związane z nabyciem ruchomości oraz związanych z tym wydatków) oraz wydatki ponoszone w trakcie delegacji służbowych.

Roczne koszty Agencji zostaną pokryte z dotacji wspólnotowych. Agencja posiada ograniczone dochody pochodzące z opłat wnoszonych przez strony trzecie a naliczanych przez Agencję przy podejmowaniu określonych decyzji.

3.5. Rola Komisji

Istnieją w zasadzie trzy różne środki służące zabezpieczeniu pozycji Komisji i jej roli jako strażnika Traktatu.

Po pierwsze, każda decyzja podejmowana przez Agencję będzie wiążąca jedynie w zakresie konkretnych sytuacji technicznych, w sposób jasny określonych w rozporządzeniach i dyrektywach lub indywidualnych przypadków przewidzianych w wiążących wytycznych. Poza tymi ramami Agencja nie miałaby możliwości podejmowania własnych decyzji politycznych.

Po drugie, jeżeli współpraca operatorów systemów przesyłowych (OSP) lub decyzje podejmowane przez krajowe urzędy regulacyjne (NRA) będą zagrażać skutecznej konkurencji oraz sprawnemu funkcjonowaniu rynku, Agencja natychmiast poinformuje o tym Komisję, która będzie mogła w konsekwencji podjąć działania konieczne do zaradzenia sytuacji. Komisja może również podjąć działania z własnej inicjatywy.

⁶ Schemat organizacyjny zostanie dołączony do uzasadnienia.

Po trzecie, w przypadku gdy zachodzi potrzeba podjęcia istotnej decyzji, może ją jedynie podjąć Komisja. W tych przypadkach Agencja pełni tylko rolę przygotowawczą i doradczą. Służba Prawna Komisji zbadała dokładnie tekst pod tym względem, aby dopilnować, że Agencja nie będzie posiadać uprawnień do podejmowania istotnych decyzji według własnego uznania.

Ponadto rolą Komisji będzie dalsze określenie i wytyczenie roli Agencji przez przyjęcie wiążących wytycznych.

4. SKUTECZNA WSPÓLPRACA POMIĘDZY OPERATORAMI SYSTEMÓW PRZESYŁOWYCH

4.1. Ścisła współpraca pomiędzy operatorami systemów przesyłowych jako konieczny warunek integracji rynków energii elektrycznej i gazu

Skuteczna współpraca pomiędzy operatorami systemów przesyłowych oraz ustanowienie jasnych i stabilnych ram regulacyjnych, a także koordynacja działań regulacyjnych, są niezbędnym warunkiem integracji rynków. Wymaga to zgodności w zakresie zasad dostępu do sieci oraz zasad operacyjnych, skutecznej wymiany informacji pomiędzy operatorami systemów przesyłowych oraz wysokiego stopnia koordynacji nowych inwestycji w celu zwiększenia zdolności przesyłowych połączeń wzajemnych. Operatorzy systemów przemysłowych gazu i energii elektrycznej już teraz współpracują dobrowolnie w ramach istniejących struktur, takich jak ETSO (Stowarzyszenie Europejskich Operatorów Systemów Przesyłowych) oraz GTE (Europejskie Stowarzyszenie Przesyłania Gazu). Prowadzą one współpracę dotyczącą kwestii operacyjnych na szczeblu regionalnym oraz biorą udział w działalności organów technicznych, takich jak UCTE (Unia ds. Koordynacji Przesyłu Energii Elektrycznej) czy EASEE-Gas (Europejskie Stowarzyszenie na rzecz Płynności Wymiany Energii). Te wielopłaszczyznowe inicjatywy współpracy znacznie przyczyniły się do rozwoju rynku wewnętrznego oraz do poprawy wydajności i bezpieczeństwa sieci.

Okazało się jednak, że dobrowolna współpraca ma pewne ograniczenia, czego przykładem mogą być awarie sieci oraz przerwy w dostawach energii elektrycznej wynikające ze złej koordynacji funkcjonowania sieci lub braku połączeń w sieciach energii elektrycznej lub gazu oraz problemy w zakresie proponowania lub uzgadniania wspólnych standardów technicznych. Stąd wnioskuje się o wyznaczenie operatorom sieci przesyłowych zadania wzmocnienia prowadzonej przez nich współpracy w pewnych obszarach o kluczowym znaczeniu, które sprowadzają się do trzech głównych zagadnień.

- *Rozwój rynku i opracowanie kodeksów technicznych.* Dla integracji rynków energii elektrycznej i gazu konieczny jest spójny zbiór kodeksów technicznych i rynkowych. Obecnie istnieją kodeksy funkcjonujące w poszczególnych państwach lub rekomendowane przez instytucje takie jak UCTE (Unia Koordynacyjna Przesyłu Energii) lub EASEE-gas (Europejskie Stowarzyszenie na rzecz Płynności Wymiany Energii). Problem dotyczący obecnej sytuacji posiada trzy aspekty: po pierwsze, istniejące zasady nie obejmują wszystkich obszarów, które muszą zostać zharmonizowane w celu umożliwienia funkcjonowania zintegrowanego rynku, po drugie, krajowe kodeksy często nie są zgodne ze sobą, a po trzecie, często nie są one prawnie wiążące lub też nie są egzekwowalne. Przykłady takich kodeksów to podręcznik operacyjny dotyczący bezpieczeństwa i niezawodności sieci przesyłowych energii elektrycznej UCTE oraz zalecenia EASEE-gas w sprawie jakości gazu.

- We wniosku utrzymano dobrowolne działanie operatorów systemów przesyłowych jako pragmatyczny sposób tworzenia szczegółowych kodeksów technicznych i rynkowych. Kodeksy te są często złożone technicznie i konieczny jest dobrze funkcjonujący proces, umożliwiający w razie potrzeby wnoszenie do nich poprawek. Wniosek wprowadza szerokie uprawnienia dotyczące nadzoru regulacyjnego nad treścią oraz i kontroli zgodności oraz egzekwowania tych zasad przez krajowe urzędy regulujące, Agencję, i/lub Komisję, w zależności od charakteru danej propozycji. W przypadku, gdy operatorzy systemów przesyłowych nie byłoby w stanie osiągnąć zgodności co do koniecznych kodeksów technicznych lub rynkowych lub też nie byłoby w stanie ich wdrożyć, istnieje możliwość sformułowania tych zasad we wniosku przedstawionym przez Komisję, który może następnie zostać przyjęty w ramach procedury komitologii.
- Ogółem niniejszy wniosek określa jedenaście głównych obszarów współpracy. Roczne programy Europejskiej Sieci operatorów systemów przesyłowych (zob. rozdział 1.2), przygotowane w porozumieniu ze wszystkimi zainteresowanymi stronami oraz nową Agencją ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (zob. rozdział 3), wyznaczą priorytety oraz określą w sposób bardziej szczegółowy jakie kodeksy techniczne i rynkowe należy opracować. Współpraca pomiędzy operatorami systemów przesyłowych powinna również obejmować kontrolę wdrażania kodeksów technicznych i rynkowych.
- *Działania w zakresie badań i innowacji we wspólnym interesie*: współpraca OSP powinna stanowić ramy dla określenia, finansowania i zarządzania działaniami w zakresie koniecznych badań i innowacji przyczyniających się do solidnego rozwoju technicznego oraz ewolucji europejskich sieci energii elektrycznej i gazu, a w szczególności do propagowania bezpieczeństwa dostaw i wydajności energetycznej oraz upowszechniania technologii niskoemisyjnych.
- *Koordinacja eksploatacji sieci*: Współpraca OSP obejmowałaby wspólną obsługę sieci według uzgodnionych kodeksów rynkowych i technicznych. Ponadto obejmowałaby wymianę informacji operacyjnych koniecznych do skutecznej eksploatacji sieci oraz skoordynowanego ujawniania informacji na temat dostępu do danej sieci, na przykład za pomocą wspólnej platformy na rzecz przejrzystości.
- *Planowanie inwestycyjne*: Aby umożliwić udostępnienie wystarczającej zdolności przesyłowej w celu zaspokojenia popytu i zintegrowania rynków krajowych, operatorzy sieci będą potrzebować długoterminowego planowania rozwoju sieci, którego celem będzie zaprojektowanie inwestycji w sieć oraz monitorowanie rozwoju zdolności przesyłowych. Przewiduje się, że Europejska Sieć OSP opublikuje plany rozwoju sieci, które obejmą modelowanie sieci zintegrowanej, opracowanie różnych wariantów oraz ocenę pojemności energetycznej oraz zdolności sieci zintegrowanej do dostarczenia określonej ilości energii w danym czasie. Taki plan rozwoju powinien w wystarczającym zakresie wybiegać w przyszłość (np. na co najmniej 10 lat), umożliwiając tym samym wczesne wykrycie braków inwestycyjnych, w szczególności w odniesieniu do możliwości przesyłu transgranicznego.

Szczególnie w zakresie dwóch ostatnich zadań inicjatywy regionalne pozytywnie przyczyniają się do integracji rynku. Współpraca operatorów systemów przesyłowych na poziomie europejskim powinna w istocie być uzupełniana na szczeblu regionalnym, w celu zapewnienia rzeczywistego postępu w praktyce, a w szczególności w celu zapewnienia

optymalnego zarządzania siecią⁷ oraz odpowiedniego planowania inwestycji i ich realizacji. Ramy regulacyjne powinny propagować, koordynować i wpływać na rozwój inicjatyw regionalnych, jak ma to miejsce w przypadku inicjatyw regionalnych prowadzonych przez ERGEG oraz inicjatyw takich jak Forum Pięciostronne w Europie Północnej, zgodnie z zaleceniami głównych zainteresowanych stron takich jak Eurelectric.

4.2. Poprawa mechanizmu współpracy

Ważne jest, aby struktury współpracy operatorów systemów przesyłowych były w pełni uznawane na poziomie europejskim jako posiadające kompetencje niezbędne do wykonywania wyżej wspomnianych zadań. W tym celu Komisja formalnie wyznaczy europejskie sieci operatorów systemów przesyłowych (gazu i energii elektrycznej) jako podmioty odpowiedzialne za te zadania.

Będąc przedsiębiorstwami, operatorzy systemów przesyłowych muszą zdecydować o formie oraz zasadach swojej współpracy w sposób jawny. Mogą opierać się na istniejących strukturach, takich jak GTE czy ETSO. Zadania oraz obowiązki nakładane na operatorów systemów przesyłowych w zakresie struktury ich współpracy będą jednak wymagać centralnej i stałej infrastruktury oraz praktycznych narzędzi planowania i obsługi sieci.

Sposób wykonania zadań nałożonych na europejską sieć będzie nadzorowany przez Agencję ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki.

Zaangażowanie zainteresowanych stron, takich jak producenci, przedsiębiorstwa dostawcze, klienci oraz firmy dystrybucyjne, a także konsultacje z nimi, będą stanowić standardową praktykę operatorów systemów przesyłowych od początku ich prac nad określonym zagadnieniem. W związku z tym zainteresowane strony będą proszone o konsultacje w trakcie przygotowywania projektu kodeksu rynkowego i technicznego sporządzanego przez operatorów systemów przesyłowych oraz będą miały możliwość wyrażenia uwag na temat rocznego programu prac operatorów systemów przesyłowych. Nad właściwym sposobem przeprowadzenia konsultacji nadzór sprawować będzie Agencja.

5. POPRAWA FUNKCJONOWANIA RYNKU

Niniejszy wniosek ma również na celu udoskonalenie ram prawnych, tak aby ułatwić stronom trzecim dostęp do kluczowych elementów infrastruktury, poprawę przejrzystości rynku, zwiększenie integracji rynku oraz lepszy dostęp do niego dla klientów detalicznych.

5.1. System wyłączeń

Obecne prawodawstwo przewiduje możliwość wyłączenia głównej nowej infrastruktury spod określonych prawnie zasad dostępu dla stron trzecich na wstępnie określony okres czasu. Z możliwości tej skorzystano już przy tworzeniu kilku obiektów, w tym przyłączy energii elektrycznej i gazu oraz instalacji dla skroplonego gazu ziemnego. Pomogło to w przyspieszeniu realizacji pewnych projektów, które przynoszą korzyści w zakresie bezpieczeństwa dostaw oraz konkurencji. Jednocześnie dotychczasowe doświadczenie sugeruje, że podmioty przygotowujące projekty, organy regulacyjne oraz Komisja mogłyby

⁷ Na przykład, w sektorze energii elektrycznej, oczywiste jest, że należy określić sytuację dla kodeksów technicznych, dla każdego ze zsynchronizowanych obszarów.

skorzystać z uproszczenia procedury składania wniosków oraz przyznawania wyłączenia, jak również z wyjaśnienia pewnych jej warunków. Aby jednak zapewnić optymalne wykorzystanie wyłączonej infrastruktury przez rynek, wnioskuje się o wprowadzenie ogólnych minimalnych wymogów w zakresie alokacji zdolności przesyłowej oraz przepisów dotyczących zarządzania w sytuacjach przeciążenia dla nowej infrastruktury (do tej pory wymogi takie stosowane były w poszczególnych przypadkach).

5.2. Przejrzystość

Wewnętrznemu rynkowi energii elektrycznej brakuje płynności i przejrzystości, co stoi na przeszkodzie wydajnej alokacji zasobów, ograniczając możliwości minimalizowania ryzyka oraz blokując wchodzenie nowych przedsiębiorstw na rynek. Zaufanie do rynku, jego płynność oraz liczba uczestników musi się zwiększać, czemu sprzyja zwiększanie liczby informacji dostępnych dla rynku.

Obecne wymogi dotyczące przejrzystości koncentrują się na publikowaniu danych dotyczących zdolności przesyłowej sieci, tak aby podmioty działające na rynku mogły ocenić, czy taka zdolność przesyłowa jest osiągalna, oraz czy na rynku jest oferowana cała dostępna zdolność przesyłowa. Podmioty działające na rynku muszą również posiadać jednakowy dostęp do informacji decydujących o wahaniami cen hurtowych.

Obecnie przedsiębiorstwa zasiedziały odpowiadające za największe ilości przepływu gazu i energii elektrycznej, które jednocześnie są właścicielami większości aktywów na rynku, mają większy i lepszy dostęp do informacji niż nowe podmioty wkraczające na rynek. W sektorze energii elektrycznej istnieją wymogi w postaci wytycznych załączonych do rozporządzenia, określających wymogi przejrzystości w zakresie wytwarzania energii elektrycznej, jednak nie są one wystarczające, a w odniesieniu do gazu w chwili obecnej takie wymogi nie istnieją. Stąd wnioskuje się o rozszerzenie wymogów przejrzystości na rezerwy gazu, prognozy popytu i podaży, koszty utrzymania równowagi sieci oraz koszty handlowe.

Krajowe organy regulacyjne powinny monitorować i kontrolować poprawne i pełne stosowanie tych wymogów, dlatego też należy odpowiednio wzmocnić ich uprawnienia.

W związku z istnieniem problemu przejrzystości dotyczącego derywatów i instrumentów finansowych, w odniesieniu do którego niniejsze wnioski nie przewidują dodatkowych wymogów wobec zainteresowanych przedsiębiorstw, w pierwszej połowie 2008 r. Komisja zbada ten problem szczegółowo i wyciągnie wnioski. Agencja ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki oraz Komitet Europejskich Regulatorów Rynku Papierów Wartościowych są zaproszone do współpracy w celu dalszego zbadania kwestii konieczności podlegania transakcji dotyczących umów o dostawy gazu i energii elektrycznej oraz derywatów gazu i energii elektrycznej wymogom przejrzystości przed i/lub po sprzedaży, i do zapewnienia doradztwa w tej sprawie.

5.3. Dostęp do infrastruktury magazynowania

Istniejąca dyrektywa dotycząca wewnętrznego rynku gazu przewiduje, że w przypadkach, kiedy instalacje do magazynowania są niezbędne dla umożliwienia dostaw do klientów, operatorzy instalacji magazynowych muszą zapewnić dostęp do nich stronom trzecim. Państwa członkowskie mają wybór co do sposobu zapewnienia takiego dostępu, który może być udzielany albo na warunkach określonych przez organ regulacyjny albo poprzez zobowiązanie operatorów systemów magazynowania do negocjowania z klientami warunków

dostępu. Wymogi ujęte w dyrektywie są ograniczone do zasad oraz pozostawiają państwom członkowskim dużą dowolność w zakresie określania własnych ram regulacyjnych. Zasadom tym nadano konkretny kształt poprzez forum madryckie, na którym wszystkie zainteresowane strony wyraziły zgodę na stosowanie dobrowolnych „Wytycznych w sprawie zasad dostępu stron trzecich do magazynów gazu” (GGPSSO). ERGEG stwierdził jednak, że ogólnie rzecz biorąc wdrażanie tych wytycznych pozostawia wiele do życzenia.

Aby wytyczne te można było skutecznie stosować, Komisja proponuje wprowadzenie czterech środków:

- nadanie zasadom zawartym w wytycznych wiążącej mocy prawnej oraz umożliwienie szczegółowego wdrożenia wytycznych przez komitologię;
- ustanowienie prawnego i funkcjonalnego rozdziału podmiotów odpowiedzialnych za sieć magazynową od przedsiębiorstw dostawczych;
- poszerzenie uprawnień krajowych organów regulacyjnych o uprawnienia w zakresie nadzoru nad dostępem do instalacji magazynowych;
- ustanowienie wymogu przejrzystości w odniesieniu do systemu regulacyjnego mającego zastosowanie do instalacji magazynowych.

Aby nadać wytycznym wiążącą moc prawną, rozporządzenie zostanie rozszerzone, tak aby określać, w jaki sposób podmioty odpowiedzialne za sieć magazynową powinny oferować stronom trzecim usługi dostępu, jak będą one alokować zdolność przesyłową oraz zarządzać nią w sytuacjach przeciążenia. Będzie ono również określać wymogi przejrzystości oraz środki umożliwiające rozwój rynku wtórnego zdolności magazynowej. Zasady te powinny sprawić, że wszelkie zapasy magazynowe dostępne dla stron trzecich będą oferowane na rynku w sposób niedyskryminacyjny i jawny, oraz aby zdecydowanie zniechęcać do gromadzenia nadmiernej zdolności przesyłowej. Zasady te mają również na celu zapewnienie spójności z proponowanym minimum wymogów co do wyłączonej infrastruktury.

Poprzez zastosowanie wymogu rozdzielenia prawnego i funkcjonalnego podmiotów odpowiedzialnych za sieć magazynową, skuteczny dostęp do zasobów magazynowych zostanie znacznie wzmocniony. Fakt że obecnie, w przypadku gdy dostawcy potrzebują dostępu do instalacji magazynowych, aby uzyskać taki dostęp muszą kontaktować się ze swoją konkurencją, nie zwiększa zaufania do rynku oraz stanowi poważną barierę dla wkraczania nowych przedsiębiorstw na rynek. Wymóg dotyczący wydzielenia własnościowego wobec operatorów instalacji magazynowych przyczyni się do poprawy sytuacji oraz umożliwi konkurencyjnym przedsiębiorstwom i organom regulacyjnym dopilnowanie, by cała dostępna pojemność magazynowa była oferowana na rynku.

Komisja wnioskuje o usunięcie istniejących niejasności co do proporcji możliwości magazynowych oferowanych na rynku poprzez wprowadzenie wymogu, aby państwa członkowskie definiowały kryteria co do okresu i sposobu udzielania dostępu stronom trzecim oraz konieczności publikowania tych informacji. W związku z tym organ regulacyjny będzie zobowiązany do kontroli stosowania tych zasad wobec wszystkich instalacji magazynowych.

5.4. Dostęp do terminali LNG

Skroplony gaz ziemny odgrywa coraz ważniejszą rolę w dostawach gazu do Unii Europejskiej, a w planach lub w fazie realizacji jest wiele inwestycji w terminale LNG. Z tego powodu potrzebne są przejrzyste zasady dostępu do terminali LNG. Organy regulacyjne zidentyfikowały potrzebę, a Grupa Europejskich Organów Regulacyjnych ds. Energii Elektrycznej i Gazu (ERGEG) przygotowała wytyczne mające na celu wypracowanie wspólnego podejścia do dostępu do terminali LNG dla stron trzecich.

Mimo że wiele zbudowanych terminali LNG skorzystało z możliwości wyłączenia spod zasad dostępu stron trzecich oraz interwencji regulacyjnej na mocy art. 22 dyrektywy, istnieją również terminale LNG, do których zasady te mają zastosowanie. Ponieważ obecna dyrektywa narzuca jedynie ogólny wymóg regulacji dostępu, pozostawia to pole dla różnych interpretacji przez państwa członkowskie. Ponadto wyłączenie na mocy art. 22 jest zawsze tymczasowe, a po upływie terminu wyłączenia terminale LNG zaczną podlegać regulacji. Dlatego też Komisja wnioskuje o wprowadzenie precyzyjniej określonych zasad dostępu stron trzecich do terminali LNG. Aby te wytyczne stały się obowiązujące, rozporządzenie zostanie rozszerzone, tak aby określać sposób, w jaki operatorzy terminali mają oferować usługi dostępu stronom trzecim, jak będą oni alokować zdolność przesyłową oraz zarządzać terminalami w sytuacjach przeciążenia. Rozporządzenie będzie również określać wymogi przejrzystości oraz sposoby umożliwiające rozwój rynku wtórnego w zakresie przepustowości terminalu. Zasady te będą również służyć zapewnieniu spójności z proponowanym minimum wymogów wobec wyłączonej infrastruktury.

5.5. Długoterminowe umowy o dostawach

Dwustronne umowy dotyczące dostaw do odbiorców końcowych dają energochłonnym sektorom przemysłu możliwość uzyskania bardziej przewidywalnych cen. Jednakże takie umowy niosą ze sobą ryzyko ograniczeń funkcjonowania rynku przez uniemożliwianie klientom zmiany i w ten sposób ograniczanie konkurencji. Aby zredukować niepewność na rynku, w nadchodzących miesiącach Komisja zapewni w odpowiedniej formie wskazówki co do zgodności długoterminowych umów dwustronnych dotyczących dostaw do odbiorców końcowych z prawem dotyczącym ochrony konkurencji w WE.

5.6. Ramy do stopniowego tworzenia europejskiego rynku detalicznego

Ani w przypadku rynku energii elektrycznej, ani w przypadku rynku gazu nie można jeszcze mówić o istnieniu europejskiego rynku detalicznego (gospodarstw domowych i małych przedsiębiorstw), jako że konsumenci, nawet jeśli mają jakąś możliwość wyboru, są nadal zmuszeni korzystać z usług rodzimych dostawców energii elektrycznej. Stworzenie prawdziwego rynku konsumenckiego w Europie stanowi ostateczny cel wewnętrznych rynków energii elektrycznej i gazu – jest ono konieczne do stworzenia rynków konkurencyjnych oraz osiągnięcia maksymalnej wydajności. Liberalizacja rynku detalicznego jest konieczna, aby wszyscy obywatele UE mogli czerpać korzyści z konkurencji. Gdyby liberalizacja dotyczyła jedynie znaczących konsumentów, europejskie gospodarstwa domowe mogłyby w efekcie zostać zmuszone do subwencjonowania swojego przemysłu, a sygnały dotyczące zapotrzebowania na nowe inwestycje w dziedzinie produkcji i dostaw mogłyby zostać zniekształcone. Z dniem 1 lipca 2007 r. wszystkie rynki detaliczne w UE zostały otwarte na konkurencję, jednak w praktyce wielu konsumentów jest związanych ze swoimi dostawcami historycznymi, jako że nie wprowadzono dotąd w życie, zgodnie z wymogami, odpowiednich ram prawnych. Europejski rynek detaliczny może zostać stworzony jedynie w

sposób stopniowy. Aby ożywić ten proces, Komisja rozważa powołanie forum detalicznego przez analogię do pozytywnych doświadczeń z forum florenckim i forum madryckim. Forum to pozwoliłoby na skoncentrowanie się na konkretnych problemach handlu detalicznego oraz powinno posłużyć jako platforma dla wszystkich zainteresowanych stron promująca budowę rynku detalicznego w całej UE. Forum zapewniłoby wskazówki na temat proponowanych zobowiązań dla państw członkowskich oraz urzędów regulacyjnych w zakresie ustanowienia jasnych zasad konkurencji na rynku detalicznym, które stopniowo zostałyby zharmonizowane z zasadami rynkowymi, umożliwiając powstanie rynków transgranicznych.

Dobrze funkcjonujące rynki detaliczne odegrają również bardzo istotną rolę w zwiększaniu świadomości obywateli co do krajowego zużycia energii oraz kosztów energii, jako że wszelkie środki mające na celu zmniejszenie emisji CO₂ oraz zwiększenie wydajności energetycznej wymagają udziału gospodarstw domowych. Obecne praktyki, w ramach których konsumenci otrzymują jedynie ostateczny rachunek za roczne zużycie energii, nie przyczyniają się do pobudzenia takiej świadomości, ani też nie stwarzają dostawcom możliwości stworzenia konkurencyjnych usług dostosowanych do zróżnicowanych potrzeb poszczególnych gospodarstw domowych. Dlatego też konieczne jest przekazywanie przez dostawców większej ilości informacji, tak aby umożliwić klientom częstszy dostęp do informacji na temat zużycia energii i jej kosztów.

Oczywiste jest, że wolności wyboru dla konsumentów muszą towarzyszyć mocne gwarancje dotyczące praw klientów. Wrażliwi klienci korzystają obecnie z wysokiego poziomu ochrony w ramach obowiązującej dyrektywy, zapewniającego im dostęp do energii, której potrzebują, by prowadzić normalne życie. Środki te jednak w niektórych państwach są niewłaściwie stosowane, więc w celu bardziej jasnego określenia ram Komisja wnioskuje o zdefiniowanie wiążących wytycznych. Równocześnie Komisja wnioskuje o wzmocnienie praw wszystkich klientów, między innymi poprzez nadanie im prawa do zmiany dostawcy w każdej chwili oraz nałożenie na przedsiębiorstw sektora energetycznego wymogu, by rachunki rozliczane były w ciągu miesiąca od zmiany dostawcy przez klienta.

Komisja doszła do wniosku, że obecne prawne i funkcjonalne zasady wydzielenia własnościowego dotyczące operatorów systemu dystrybucji (DSO) są wystarczające. Nie wnioskuje więc o rozszerzenie zasad wydzielenia własnościowego opisanych w rozdziale 4 na DSO.

6. WSPÓLPRACA W CELU WZMOCNIENIA BEZPIECZEŃSTWA DOSTAW

6.1. Monitorowanie bezpieczeństwa dostaw przez operatorów systemów przesyłowych

Ważne jest zagwarantowanie, by systemy energii elektrycznej i gazu były w stanie zaspokoić popyt nawet w godzinach szczytu. W przypadku elektryczności jest to możliwe jedynie pod warunkiem istnienia wystarczającej zdolności generacyjnej (adekwatność generacyjna) oraz sieci zdolnej do przesyłu energii z zakładów produkujących energię elektryczną do końcowych użytkowników (adekwatność sieci). W przypadku gazu musi istnieć wystarczająca zdolność importowa i magazynowa.

Dyrektywa 2005/89/WE wymaga od krajowych organów regulacyjnych, by z pomocą operatorów systemów przesyłowych składali Komisji roczne sprawozdania dotyczące bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej. Dyrektywa 2004/67/WE wymaga od państw

członkowskich składania sprawozdań dotyczących bezpieczeństwa dostaw gazu oraz ram regulacyjnych zwiększania inwestycji w infrastrukturę. Proponowane poprawki do rozporządzeń (WE) nr 1228/2003 oraz (WE) nr 1775/2005 nakładają na Europejskie Stowarzyszenie Operatorów Systemów Przesyłowych zadanie publikowania prognoz dotyczących adekwatności systemu w każdym okresie letnim i zimowym oraz prognoz długoterminowych. Aby uwzględnić możliwości eksportu i importu energii elektrycznej i gazu w warunkach szczytowego popytu konieczne jest przyjęcie perspektywy europejskiej. Ze względu na istnienie transgranicznych przepływów energii elektrycznej i gazu w obrębie wewnętrznego rynku taka prognoza musi zostać opracowana na poziomie europejskim.

6.2. Współpraca państw członkowskich

Prawodawstwo UE podejmuje kwestię bezpieczeństwa dostaw gazu za pomocą dwóch instrumentów. Dyrektywa 2003/55/WE nakłada na państwa członkowskie ogólne obowiązki w zakresie monitorowania. Przedmiotem dyrektywy 2004/67/WE są konkretne środki zapewniające bezpieczeństwo dostaw gazu. Ta ostatnia dyrektywa powołuje grupę koordynacyjną ds. gazu oraz określa „mechanizm wspólnotowy” na wypadek zaburzenia dostaw.

Instrumenty te przewidują powstanie platformy koordynacyjnej. Nie określają celów ilościowych w odniesieniu do bezpieczeństwa dostaw, ani też nie przewidują żadnych zobowiązań w zakresie rezerw gazu. Nie przewidują również ram regionalnej współpracy na wypadek poważnych zakłóceń w dostawach.

Dyrektywa 2004/67/WE została przetransponowana przez państwa członkowskie dopiero niedawno. Jej art. 10 przewiduje, że do dnia 19 maja 2008 r. Komisja przedstawi sprawozdanie z realizacji dyrektywy, dotyczące w szczególności skuteczności jej instrumentów, oraz że będzie mogła wydać dalsze wnioski dotyczące bezpieczeństwa dostaw. W szczególności, sprawozdanie to ma poruszać kwestię środków zapewniających bezpieczeństwo dostaw w odniesieniu do rezerw gazu.

Z tego powodu przedstawiane wnioski, będące pierwszym krokiem, nie modyfikują dyrektywy 2004/67/WE, a jedynie poruszają dwie kwestie:

- *zwiększenie obowiązków w zakresie przejrzystości na poziomie rezerw handlowych.* Każdy podmiot odpowiedzialny za magazynowanie byłby zobowiązany publikować każdego dnia dane dotyczące ilości zasobów operacyjnych gazu w swoich obiektach. Taki obowiązek znacznie zwiększyłby wzajemne zaufanie dla wsparcia regionalnego i dwustronnego w przypadku poważnych zakłóceń dostaw.
- *Solidarność* Wnioskuje się, by państwa członkowskie współpracowały w celu propagowania solidarności regionalnej i dwustronnej. Przewiduje się, że taka współpraca obejmie sytuacje, które mogłyby spowodować poważne zakłócenia w dostawach gazu w państwie członkowskim. Przykładem takiej koordynacji jest ujednoczenie krajowych środków postępowania w razie nagłych sytuacji oraz opracowanie praktycznych metod wzajemnej współpracy. W razie konieczności Komisja przyjmie wytyczne w sprawie regionalnych porozumień o solidarności.

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY
ustanawiające Agencję ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki**(Tekst mający znaczenie dla EOG)**

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 95,

uwzględniając wniosek Komisji⁸,uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego⁹,uwzględniając opinię Komitetu Regionów¹⁰,

stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w art. 251 Traktatu,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W komunikacie Komisji z dnia 10 stycznia 2007 r. zatytułowanym „Europejska polityka energetyczna”¹¹ zwrócono szczególną uwagę na zasadnicze znaczenie dokończenia budowy wewnętrznego rynku energii elektrycznej i gazu ziemnego. Jako podstawowy środek pozwalający osiągnąć ten cel została wskazana poprawa ram prawnych na poziomie wspólnotowym.
- (2) Decyzją 2003/796/WE¹² Komisja ustanowiła niezależną grupę doradczą ds. energii elektrycznej i gazu pod nazwą „Europejski Organ Nadzoru Energii Elektrycznej i Gazu” (ERGEG) w celu ułatwienia konsultacji, koordynacji i współpracy między organami regulacyjnymi w państwach członkowskich oraz między tymi organami a Komisją, aby wzmocnić rynek wewnętrzny energii elektrycznej i gazu ziemnego. Grupa ta składa się z przedstawicieli krajowych organów regulacyjnych ustanowionych na podstawie dyrektywy 2003/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 czerwca 2003 r. dotyczącej wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej i uchylającej dyrektywę 96/92/WE¹³ oraz dyrektywy 2003/55/WE

⁸ Dz.U. C [...] z [...], str. [...].

⁹ Dz.U. C [...] z [...], str. [...].

¹⁰ Dz.U. C [...] z [...], str. [...].

¹¹ Dz.U. C [...] z [...], str. [...].

¹² Dz.U. L 296 z 14.11.2003, str. 34.

¹³ Dz.U. L 176 z 15.7.2003, str. 37.

Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 czerwca 2003 r. dotyczącej wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego i uchylającej dyrektywę 98/30/WE¹⁴.

- (3) Działania podjęte przez ERGEG od czasu jej utworzenia wniosły pozytywny wkład w rozwój wewnętrznego rynku energii elektrycznej i gazu. W sektorze panuje jednak powszechna opinia, że dobrowolna współpraca między krajowymi organami regulacyjnymi powinna być teraz prowadzona w ramach struktury wspólnotowej mającej jasne kompetencje i uprawnionej do przyjmowania, w określonych przypadkach, indywidualnych decyzji regulacyjnych; proponuje to także sama ERGEG.
- (4) Wiosną 2007 r. Rada Europejska wezwała Komisję, aby zaproponowała środki mające na celu utworzenie niezależnej struktury współpracy między krajowymi organami regulacyjnymi.
- (5) Na podstawie oceny wpływu dotyczącej zasobów niezbędnych do działania jednostki centralnej stwierdzono, że na tle innych możliwości za wyborem niezależnej jednostki centralnej przemawia szereg długofalowych korzyści. Należy zatem ustanowić Agencję ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki, zwaną dalej „Agencją”.
- (6) Agencja powinna zapewniać właściwą koordynację funkcji regulacyjnych wykonywanych na szczeblu krajowym przez krajowe organy regulacyjne zgodnie z dyrektywą 2003/54/WE i dyrektywą 2003/55/WE oraz, w razie potrzeby, ich uzupełnienie na szczeblu wspólnotowym. W tym celu konieczne jest zagwarantowanie Agencji niezależności, możliwości technicznych, kompetencji regulacyjnych oraz przejrzystości i skuteczności.
- (7) Agencja powinna monitorować współpracę pomiędzy operatorami systemów przesyłowych w sektorze energii elektrycznej i gazu oraz wykonywanie zadań Europejskiej Sieci Operatorów Systemów Przesyłowych Energii Elektrycznej oraz Europejskiej Sieci Operatorów Systemów Przesyłowych Gazu. Udział Agencji jest konieczny, aby zagwarantować, że współpraca pomiędzy operatorami systemów przesyłowych będzie przebiegać w sposób sprawny i przejrzysty, przynosząc korzyści rynkowi wewnętrznemu.
- (8) Właściwe jest stworzenie ram umożliwiających współpracę krajowym organom regulacyjnym. Ramy takie ułatwiłyby jednolite stosowanie prawodawstwa dotyczącego wewnętrznego rynku energii elektrycznej i gazu w całej Wspólnocie. Agencja powinna otrzymać uprawnienie do przyjmowania decyzji indywidualnych w sytuacjach dotyczących więcej niż jednego państwa członkowskiego. Uprawnienie to powinno obejmować regulacje prawne dotyczące infrastruktury łączącej co najmniej dwa państwa członkowskie oraz zwolnienia z zasad stosujących się do rynku wewnętrznego w przypadku nowych wzajemnych połączeń elektroenergetycznych i nowej infrastruktury gazowej usytuowanych na terytorium więcej niż jednego państwa członkowskiego.

¹⁴ Dz.U. L 176 z 15.7.2003, str. 57.

- (9) Ponieważ Agencja posiada ogólny obraz krajowych organów regulacyjnych, powinna pełnić rolę doradczą wobec Komisji w kwestiach dotyczących regulacji rynku. Agencja powinna mieć również obowiązek powiadamiać Komisję, gdy stwierdzi, że współpraca pomiędzy operatorami systemów przesyłowych nie przynosi wymaganych wyników, lub że krajowy organ regulacyjny, który wydał decyzję naruszającą wytyczne, odmawia zastosowania się do opinii Agencji.
- (10) Agencja powinna być również w stanie wydawać niewiążące wytyczne, aby pomóc organom regulacyjnym i uczestnikom rynku w dzieleniu się dobrymi praktykami.
- (11) Strukturę Agencji należy dostosować do szczególnych potrzeb związanych z regulacją energetyki. Należy uwzględnić w szczególności specjalną rolę krajowych organów regulacyjnych oraz ich niezależny status.
- (12) Rada administracyjna powinna mieć uprawnienia konieczne do uchwalania budżetu, kontrolowania jego wykonywania, stanowienia regulaminów wewnętrznych, przyjmowania przepisów finansowych oraz mianowania dyrektora.
- (13) Agencja powinna mieć uprawnienia konieczne do wykonywania funkcji regulacyjnych w sposób skuteczny i przede wszystkim niezależny. Niezależność organów regulacyjnych stanowi nie tylko kluczową zasadę dobrego ładu administracyjnego, ale jest również podstawowym warunkiem gwarantującym zaufanie rynku. Rozpatrując sytuację na szczeblu krajowym, rada organów regulacyjnych powinna zatem działać niezależnie od ewentualnych interesów rynkowych i nie zabiegać o instrukcje od żadnego rządu lub innego podmiotu publicznego lub prywatnego, ani nie przyjmować takich instrukcji.
- (14) W przypadkach, gdy Agencji przysługują uprawnienia decyzyjne, ze względu na ekonomiczność postępowania zainteresowane strony powinny otrzymać prawo odwołania się do komisji odwoławczej, która powinna stanowić część Agencji, ale być niezależna od jej organów administracyjnych i regulacyjnych.
- (15) Agencja powinna być finansowana głównie z budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich, a także ze składek i dobrowolnych wpłat. W szczególności środki gromadzone obecnie przez organy regulacyjne na cele współpracy na szczeblu europejskim powinny pozostawać dostępne dla Agencji. Procedura budżetowa Wspólnoty powinna nadal mieć zastosowanie w zakresie dotacji, którymi obciążony jest budżet ogólny Wspólnot Europejskich. Kontrolę ksiąg rachunkowych powinien prowadzić Trybunał Obrachunkowy, zgodnie z art. 91 rozporządzenia Komisji (WE, Euratom) nr 2343/2002 z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie ramowego rozporządzenia finansowego dotyczącego organów określonych w art. 185 rozporządzenia Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002 w sprawie rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich¹⁵.

¹⁵ Dz.U. L 357 z 31.12.2002, str. 72.

- (16) Agencja powinna dysponować wysoko wykwalifikowanym personelem. W szczególności powinna korzystać z kompetencji i doświadczenia personelu oddelegowanego przez krajowe organy regulacyjne, Komisję i państwa członkowskie. Do pracowników Agencji powinny stosować się: regulamin pracowniczy urzędników Wspólnot Europejskich, regulaminy dotyczące innych pracowników Wspólnot Europejskich oraz zasady przyjęte wspólnie przez instytucje wspólnotowe w celach stosowania tych regulaminów. Rada administracyjna, w uzgodnieniu z Komisją, powinna przyjmować niezbędne przepisy wykonawcze.
- (17) Agencja powinna stosować ogólne zasady dotyczące publicznego dostępu do dokumentów znajdujących się w posiadaniu organów Wspólnoty. Rada administracyjna powinna ustalić praktyczne środki ochrony w stosunku do informacji istotnych z handlowego punktu widzenia i danych osobowych.
- (18) Powinna istnieć możliwość udziału państw trzecich w pracy Agencji, zgodnie z odpowiednimi umowami, które zawrze Wspólnota.
- (19) Jako że cele proponowanego działania, to jest współpraca krajowych organów regulacyjnych na szczeblu wspólnotowym, nie mogą być w wystarczającym stopniu osiągnięte przez państwa członkowskie, a mogą być lepiej osiągnięte na poziomie wspólnotowym, Wspólnota może przyjąć środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym samym artykule, niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza środki niezbędne do osiągnięcia tych celów,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

Ustanowienie Agencji

Niniejszym ustanawia się Agencję ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki, zwaną dalej „Agencją”, w celu uzupełnienia na szczeblu wspólnotowym zadań regulacyjnych wykonywanych na szczeblu krajowym przez organy regulacyjne wymienione w art. 22a dyrektywy 2003/54/WE i art. 24a dyrektywy 2003/55/WE oraz, w razie potrzeby, koordynowania ich działań.

Artykuł 2

Status prawny i siedziba

1. Agencja jest organem Wspólnoty i posiada osobowość prawną.
2. W każdym państwie członkowskim Agencja posiada zdolność prawną o najszerszym zakresie przyznanym przez ustawodawstwo krajowe osobom prawnym. Agencja może w szczególności nabywać lub zbywać majątek ruchomy i nieruchomy oraz być stroną w postępowaniach sądowych.
3. Agencję reprezentuje jej dyrektor.

4. Siedziba Agencji znajduje się w [miejsowość]. Do czasu przygotowania jej własnych lokali, Agencja będzie mieścić się w lokalach Komisji.

Artykuł 3

Skład Agencji

Agencja składa się z:

- (a) rady administracyjnej, która wykonuje obowiązki określone w art. 10;
- (b) rady organów regulacyjnych, która wykonuje obowiązki określone w art. 12;
- (c) dyrektora, który wykonuje obowiązki określone w art. 14;
- (d) komisji odwoławczej, która wykonuje obowiązki określone w art. 16.

Artykuł 4

Rodzaje aktów wydawanych przez Agencję

Agencja może:

- (a) wydawać opinie skierowane do operatorów systemów przesyłowych;
- (b) wydawać opinie skierowane do organów regulacyjnych;
- (c) wydawać opinie i zalecenia skierowane do Komisji;
- (d) wydawać indywidualne decyzje w określonych przypadkach, o których mowa w art. 7 i 8.

Artykuł 5

Zadania ogólne

Na wniosek Komisji lub z własnej inicjatywy Agencja może przedkładać Komisji opinię w sprawie wszelkich zagadnień związanych z celem, dla którego Agencja została ustanowiona.

Artykuł 6

Zadania dotyczące współpracy operatorów systemów przesyłowych

1. Agencja przedstawia Komisji opinię w sprawie projektu statutów, wykazu członków oraz projektu regulaminu wewnętrznego Europejskiej Sieci Operatorów Systemów Przesyłowych Energii Elektrycznej zgodnie z art. 2b ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1228/2003 oraz Europejskiej Sieci Operatorów Systemów Przesyłowych Gazu zgodnie z art. 2b ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1775/2005.

2. Agencja monitoruje wykonywanie zadań Europejskiej Sieci Operatorów Systemów Przesyłowych Energii Elektrycznej, jak przewidziano w art. 2d rozporządzenia (WE) nr 1228/2003 oraz Europejskiej Sieci Operatorów Systemów Przesyłowych Gazu, jak przewidziano w art. 2d rozporządzenia (WE) nr 1775/2005.
3. Agencja może przedstawiać opinię Europejskiej Sieci Operatorów Systemów Przesyłowych Energii Elektrycznej, jak przewidziano w art. 2d ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1228/2003, oraz Europejskiej Sieci Operatorów Systemów Przesyłowych Gazu, jak przewidziano w art. 2d ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1775/2005, w sprawie przepisów technicznych lub rynkowych, w sprawie projektu rocznego programu prac oraz projektu dziesięcioletniego planu inwestycyjnego.
4. Agencja przedstawia Komisji należycie uzasadnioną opinię, gdy jest zdania, że projekt rocznego programu prac lub projekt 10-letniego planu inwestycyjnego przedstawionego jej zgodnie z art. 2d ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1228/2003 oraz art. 2d ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1775/2005 nie gwarantuje braku dyskryminacji, skutecznej konkurencji i sprawnego funkcjonowania rynku.
5. Agencja przedstawia Komisji należycie uzasadnioną opinię, zgodnie z art. 2e ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1228/2003 oraz art. 2e ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1775/2005, gdy jest zdania, że przepisy techniczne lub rynkowe nie gwarantują braku dyskryminacji, skutecznej konkurencji i sprawnego funkcjonowania rynku, lub że przepisy techniczne lub rynkowe nie zostały przyjęte w rozsądnym terminie lub że operatorzy systemów przesyłowych nie wdrożyli danego przepisu technicznego lub rynkowego.
6. Agencja monitoruje współpracę regionalną operatorów systemów przesyłowych, o której mowa w art. 2h rozporządzenia (WE) nr 1228/2003 i art. 2h rozporządzenia (WE) nr 1775/2005.

Artykuł 7

Zadania dotyczące krajowych organów regulacyjnych

1. Agencja przyjmuje indywidualne decyzje w kwestiach technicznych, o ile takie decyzje są przewidziane w wytycznych określonych zgodnie z dyrektywą 2003/54/WE, dyrektywą 2003/55/WE, rozporządzeniem (WE) nr 1228/2003 lub rozporządzeniem (WE) nr 1775/2005.
2. Agencja może, zgodnie ze swoim programem prac lub na wniosek Komisji, przyjmować niewiążące wytyczne, aby pomóc organom regulacyjnym i uczestnikom rynku w dzieleniu się dobrymi praktykami.
3. Agencja wspiera współpracę pomiędzy krajowymi organami regulacyjnymi oraz między organami regulacyjnymi na szczeblu regionalnym. Agencja przedkłada Komisji odpowiednie zalecenia, gdy uzna, że konieczne są wiążące przepisy dotyczące takiej współpracy.

4. Na wniosek organu regulacyjnego lub Komisji Agencja przedkłada opinię w sprawie zgodności decyzji podjętej przez urząd regulacyjny z wytycznymi, o których jest mowa w dyrektywie 2003/54/WE, dyrektywie 2003/55/WE, rozporządzeniu (WE) nr 1228/2003 lub rozporządzeniu (WE) nr 1775/2005.
5. W przypadku gdy krajowy organ regulacyjny nie zastosuje się do opinii Agencji, o której mowa w ust. 4, w terminie czterech miesięcy od daty jej otrzymania, Agencja zawiadamia o tym Komisję.
6. Gdy organ regulacyjny napotyka w określonym przypadku na trudności w stosowaniu wytycznych, o których mowa w dyrektywie 2003/54/WE, dyrektywie 2003/55/WE, rozporządzeniu (WE) nr 1228/2003 lub rozporządzeniu (WE) nr 1775/2005, może zwrócić się do Agencji z prośbą o opinię. Agencja przedkłada swoją opinię po konsultacji z Komisją, w terminie czterech miesięcy.
7. Agencja decyduje w sprawie uregulowań prawnych dotyczących infrastruktury łączącej co najmniej dwa państwa członkowskie, zgodnie z art. 22d ust. 3 dyrektywy 2003/54/WE i art. 24d ust. 3 dyrektywy 2003/55/WE.

Artykuł 8

Inne zadania

1. Agencja może udzielać zwolnień, jak przewidziano w art. 7 ust. 4 lit. a) rozporządzenia (WE) nr 1228/2003. Agencja może również udzielać odstępstw, jak przewidziano w art. 22 ust. 3 lit. a) dyrektywy 2003/55/WE, jeżeli przedmiotowa infrastruktura znajduje się na terytorium co najmniej dwóch państw członkowskich.
2. Agencja proponuje niezależnego operatora systemu przesyłowego zgodnie z art. 10 ust. 4 dyrektywy 2003/54/WE i art. 9 ust. 4 dyrektywy 2003/55/WE.

Artykuł 9

Rada Administracyjna

1. Rada administracyjna składa się z dwunastu członków. Komisja i Rada powołują po sześciu członków. Kadencja trwa pięć lat i jest odnawialna jeden raz.
2. Rada administracyjna powołuje przewodniczącego i zastępcę przewodniczącego spośród swoich członków. Jeżeli przewodniczący nie może pełnić swoich obowiązków, zastępuje go automatycznie zastępca przewodniczącego. Kadencja przewodniczącego i zastępcy przewodniczącego trwa dwa i pół roku i jest odnawialna. Kadencja przewodniczącego i zastępcy przewodniczącego wygasa jednak zawsze z chwilą, gdy przestaną być członkami rady administracyjnej.

3. Posiedzenia rady administracyjnej zwołuje jej przewodniczący. Jeżeli rada administracyjna nie postanowi inaczej, dyrektor Agencji bierze udział w obradach. Rada administracyjna zbiera się co najmniej dwa razy w roku na sesji zwyczajnej. Rada administracyjna zbiera się również z inicjatywy przewodniczącego, na wniosek Komisji lub na wniosek co najmniej jednej trzeciej członków. Rada administracyjna może zaprosić na swoje posiedzenie w charakterze obserwatora dowolną osobę, której opinia może mieć znaczenie. Członkowie rady administracyjnej mogą korzystać z pomocy doradców lub ekspertów, z zastrzeżeniem przepisów regulaminu wewnętrznego. Usługi sekretariatu na rzecz rady administracyjnej świadczy Agencja.
4. Rada Administracyjna podejmuje decyzje większością dwóch trzecich głosów obecnych członków.
5. Każdy członek ma jeden głos. Szczegółową procedurę głosowania, w szczególności warunki, na jakich jeden z członków może działać w imieniu innego członka, jak również, w odpowiednich przypadkach, zasady dotyczące quorum, określają przepisy regulaminu wewnętrznego.

Artykuł 10

Zadania rady administracyjnej

1. Rada Administracyjna powołuje dyrektora zgodnie z art. 13 ust. 2, po konsultacji z radą organów regulacyjnych.
2. Rada administracyjna powołuje członków rady organów regulacyjnych zgodnie z art. 11 ust. 1.
3. Rada administracyjna powołuje członków komisji odwoławczej zgodnie z art. 15 ust. 1.
4. Rada administracyjna przyjmuje program prac Agencji na nadchodzący rok do dnia 30 września każdego roku, po skonsultowaniu się z Komisją i po zatwierdzeniu przez radę organów regulacyjnych zgodnie z art. 12 ust. 3, po czym przesyła go do Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji. Program prac jest przyjmowany bez naruszenia rocznej procedury budżetowej.
5. Rada administracyjna wykonuje swoje uprawnienia budżetowe zgodnie z art. od 18 do 21.
6. Po otrzymaniu zgody Komisji, rada administracyjna decyduje o ewentualnym przyjęciu zapisów lub darowizn lub dotacji z innych źródeł wspólnotowych.
7. Rada administracyjna sprawuje władzę dyscyplinarną nad dyrektorem.
8. Jeżeli zachodzi taka potrzeba, rada administracyjna opracowuje na piśmie politykę personalną Agencji zgodnie z art. 25 ust. 2.
9. Rada administracyjna przyjmuje szczególne przepisy dotyczące prawa dostępu do dokumentów Agencji, zgodnie z art. 27.

10. Rada administracyjna przyjmuje roczne sprawozdanie z działalności Agencji, o którym mowa w art. 14 ust. 8, oraz przesyła je, najpóźniej do dnia 15 czerwca, do Parlamentu Europejskiego, Rady, Komisji, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Trybunału Obrachunkowego. Sprawozdanie to powinno zawierać odrębny rozdział, zatwierdzony przez radę organów regulacyjnych, dotyczący działalności regulacyjnej Agencji w danym roku.
11. Rada administracyjna uchwała swój regulamin wewnętrzny.

Artykuł 11

Rada organów regulacyjnych

1. W skład rady organów regulacyjnych wchodzi jeden przedstawiciel organów regulacyjnych, o których mowa w art. 22a dyrektywy 2003/54/WE i art. 24a Dyrektywy 2003/55/WE, z każdego państwa członkowskiego oraz jeden przedstawiciel Komisji, któremu nie przysługuje prawo głosu. Krajowe organy regulacyjne nominują po jednym zastępcy na każde państwo członkowskie.
2. Rada organów regulacyjnych wybiera spośród swoich członków przewodniczącego i zastępcę przewodniczącego. Jeżeli przewodniczący nie może pełnić swoich obowiązków, zastępuje go zastępca przewodniczącego. Kadencja przewodniczącego i zastępcy przewodniczącego trwa dwa i pół roku i jest odnawialna. Kadencja przewodniczącego i zastępcy przewodniczącego wygasa jednak zawsze z chwilą, gdy przestaną być członkami rady organów regulacyjnych.
3. Decyzje rady organów regulacyjnych podejmowane są większością dwóch trzecich głosów jej członków. Każdy członek lub zastępca członka ma jeden głos.
4. Rada organów regulacyjnych uchwała swój regulamin wewnętrzny.
5. Podczas wykonywania powierzonych jej zadań rada organów regulacyjnych działa niezależnie i nie zabiega o instrukcje od żadnego rządu państwa członkowskiego lub innego publicznego lub prywatnego zainteresowanego podmiotu, ani nie przyjmuje takich instrukcji.
6. Usługi sekretariatu na rzecz rady organów regulacyjnych świadczy Agencja.

Artykuł 12

Zadania rady organów regulacyjnych

1. Rada organów regulacyjnych przedkłada dyrektorowi swoją opinię przed przyjęciem opinii, zaleceń i decyzji, o których mowa w art. 5, 6, 7 i 8. Oprócz tego rada organów regulacyjnych udziela dyrektorowi wskazówek, w zakresie wynikającym z jej kompetencji, dotyczących wykonywania zadań dyrektora.
2. Rada organów regulacyjnych przedkłada opinię o kandydacie, który ma zostać powołany na stanowisko dyrektora, zgodnie z art. 10 ust. 1 i art. 13 ust. 2. Rada podejmuje decyzję większością trzech czwartych głosów swoich członków

3. Rada organów regulacyjnych zatwierdza program prac Agencji na nadchodzący rok, zgodnie z art. 10 ust. 4 oraz art. 14 ust. 6 oraz zgodnie z projektem budżetu uchwalonym zgodnie z art. 20 ust. 1, i do dnia 1 września przedkłada go radzie administracyjnej do przyjęcia.
4. Rada organów regulacyjnych zatwierdza odrębny rozdział sprawozdania rocznego poświęcony działalności regulacyjnej, jak przewidziano w art. 10 ust. 10 i art. 14 ust. 8.

Artykuł 13

Dyrektor

1. Agencją zarządza dyrektor, który zachowuje niezależność podczas pełnienia swoich obowiązków. Bez uszczerbku dla odpowiednich uprawnień Komisji, rady administracyjnej i rady organów regulacyjnych, dyrektor nie zwraca się o instrukcje do jakiegokolwiek rządu lub innego organu, ani ich nie przyjmuje.
2. Dyrektor jest powoływany przez radę administracyjną na podstawie osiągnięć, umiejętności i doświadczenia, z listy co najmniej dwóch kandydatów zaproponowanych przez Komisję po wystosowaniu zaproszenia do wyrażenia zainteresowania. Przed mianowaniem kandydat wybrany przez radę administracyjną może zostać wezwany do złożenia oświadczenia przed właściwym komitetem Parlamentu Europejskiego i udzielenia odpowiedzi na pytania zadane przez członków tego komitetu.
3. Kadencja dyrektora trwa pięć lat. Podczas dziewięciu miesięcy poprzedzających koniec kadencji Komisja przeprowadza ocenę. W ocenie tej Komisja uwzględnia w szczególności:
 - (a) wykonywanie obowiązków przez Dyrektora;
 - (b) zadania i zobowiązania Agencji w nadchodzących latach.
4. Rada administracyjna, działając na wniosek Komisji oraz uwzględniając sprawozdanie z oceny, może jednokrotnie przedłużyć kadencję dyrektora nie dłużej niż o trzy lata, wyłącznie w przypadkach gdy jest to uzasadnione zadaniami i zobowiązaniami Agencji.
5. Rada administracyjna informuje Parlament Europejski o swoim zamiarze przedłużenia kadencji dyrektora. W ciągu miesiąca poprzedzającego przedłużenie jego kadencji dyrektor może zostać wezwany do złożenia oświadczenia przed właściwym komitetem Parlamentu Europejskiego i do udzielenia odpowiedzi na pytania zadane przez członków tego komitetu.
6. W przypadku nieprzedłużenia kadencji dyrektor pełni swoje funkcje do czasu mianowania następcy.

7. Dyrektor może zostać odwołany ze stanowiska tylko na podstawie decyzji rady administracyjnej, po konsultacji z radą organów regulacyjnych. Rada administracyjna podejmuje tę decyzję większością trzech czwartych głosów swoich członków.
8. Parlament Europejski i Rada mogą wezwać dyrektora do przedstawienia sprawozdania z wykonania jego obowiązków.

Artykuł 14

Zadania dyrektora

1. Dyrektor jest odpowiedzialny za reprezentowanie Agencji i zarządzanie nią.
2. Dyrektor przygotowuje prace rady administracyjnej. Dyrektor uczestniczy, bez prawa do głosu, w pracach rady administracyjnej.
3. Dyrektor przyjmuje opinie, zalecenia i decyzje, o których mowa w art. 5, 6, 7 i 8, z zastrzeżeniem zgody rady organów regulacyjnych.
4. Dyrektor jest odpowiedzialny za wykonywanie rocznego programu prac Agencji pod kierownictwem rady organów regulacyjnych i pod kontrolą administracyjną rady administracyjnej.
5. Dyrektor podejmuje wszelkie niezbędne kroki, w szczególności poprzez przyjmowanie wewnętrznych instrukcji administracyjnych oraz publikowanie komunikatów, w celu zapewnienia funkcjonowania Agencji zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.
6. Każdego roku dyrektor przygotowuje projekt rocznego programu prac Agencji na nadchodzący rok i przedkłada go radzie organów regulacyjnych i Komisji do dnia 30 czerwca roku bieżącego.
7. Dyrektor sporządza preliminarz przychodów i wydatków Agencji zgodnie z art. 20 i wykonuje budżet Agencji zgodnie z art. 21.
8. Każdego roku dyrektor przygotowuje projekt sprawozdania rocznego, w tym rozdział poświęcony działalności regulacyjnej Agencji oraz rozdział dotyczący spraw finansowo-administracyjnych.
9. Wobec personelu Agencji dyrektor wykonuje uprawnienia przewidziane w art. 25 ust. 3.

Artykuł 15

Komisja odwoławcza

1. Komisja odwoławcza składa się z sześciu członków i sześciu zastępców członków wybranych spośród obecnego lub byłego personelu wyższego szczebla krajowych organów regulacyjnych, organów ochrony konkurencji lub innych instytucji krajowych lub wspólnotowych posiadających odpowiednie doświadczenie w sektorze energetycznym. Komisja odwoławcza wyznacza przewodniczącego. Decyzje komisji odwoławczej zapadają kwalifikowaną większością głosów co najmniej czterech z sześciu jej członków. Komisja odwoławcza jest zwoływana w razie potrzeby.
2. Członkowie komisji odwoławczej są na wniosek Komisji powoływani przez radę administracyjną, po wystosowaniu zaproszenia do wyrażenia zainteresowania i po konsultacji z radą organów regulacyjnych.
3. Kadencja członków komisji odwoławczej trwa pięć lat. Mandat ten jest odnawialny. Członkowie komisji odwoławczej podejmują decyzje w sposób niezależny; nie są związani żadnymi instrukcjami. Nie wolno im pełnić żadnych innych funkcji w Agencji, w radzie administracyjnej ani w radzie organów regulacyjnych. Członka komisji odwoławczej nie można odwołać ze stanowiska w czasie trwania kadencji, chyba że został uznany za winnego poważnego uchybienia, a rada administracyjna, po uzyskaniu opinii rady organów regulacyjnych, podejmie decyzję o jego odwołaniu.
4. Członkowie komisji odwoławczej nie mogą brać udziału w postępowaniu odwoławczym, jeśli mają w nim interes osobisty lub jeśli wcześniej działali jako przedstawiciele jednej ze stron postępowania albo jeśli uczestniczyli w podejmowaniu decyzji stanowiącej przedmiot postępowania odwoławczego.
5. Jeżeli członek komisji odwoławczej uważa, że inny członek nie powinien brać udziału w postępowaniu odwoławczym z przyczyn wymienionych w ust. 4 bądź z innego powodu, powiadamia o tym komisję odwoławczą. Strona postępowania odwoławczego może wystąpić o wyłączenie członka komisji odwoławczej z powodów wymienionych w ust. 4 oraz w przypadku podejrzenia o stronniczość. Podstawą wystąpienia o wyłączenie nie może być obywatelstwo członków; wniosek o wyłączenie nie zostanie również dopuszczony, jeśli strona postępowania odwoławczego dokonała jakiegokolwiek czynności procesowej, mimo że wiedziała o okolicznościach dających podstawę do wniosku o wyłączenie.
6. Komisja odwoławcza decyduje o działaniu, które należy podjąć w przypadkach określonych w ust. 4 i 5, bez udziału zainteresowanego członka. Przy podejmowaniu tej decyzji zainteresowanego członka zastępuje w komisji odwoławczej jego zastępca, chyba że zastępcy dotyczy taka sama sytuacja. W takim przypadku przewodniczący wyznacza osobę zastępującą spośród innych zastępców.

Artykuł 16

Odwolania

1. Każda osoba fizyczna lub prawna może odwołać się od decyzji, o której mowa w art. 7 i 8 i której jest adresatem, oraz od decyzji, która dotyczy jej bezpośrednio i indywidualnie, mimo że została przyjęta w formie decyzji skierowanej do innej osoby.
2. Odwołanie, wraz z uzasadnieniem, jest składane do Agencji w formie pisemnej w terminie dwóch miesięcy od powiadomienia osoby zainteresowanej o decyzji lub, w razie braku takiego powiadomienia, w terminie dwóch miesięcy od opublikowania decyzji przez Agencję. Komisja odwoławcza podejmuje decyzję w sprawie odwołania w terminie dwóch miesięcy od jego złożenia.
3. Odwołanie wniesione zgodnie z ust. 1 nie ma skutku zawieszającego. Komisja odwoławcza może jednak zawiesić wykonanie zaskarżonej decyzji, jeśli uzna, że wymagają tego okoliczności.
4. Jeżeli odwołanie jest dopuszczalne, komisja odwoławcza bada, czy jest ono uzasadnione. Komisja odwoławcza wzywa, według potrzeb, strony postępowania odwoławczego do wnoszenia w przewidzianym terminie uwag do powiadomień, które do nich skierowała, lub do informacji udzielonych przez pozostałe strony postępowania odwoławczego. Strony postępowania odwoławczego są uprawnione do ustnego zgłaszania swoich uwag.
5. Komisja odwoławcza może, zgodnie z przepisami niniejszego artykułu, wykonywać wszelkie uprawnienia, które wchodzą w zakres kompetencji Agencji, lub przekazać sprawę do rozstrzygnięcia właściwemu organowi Agencji. Ten ostatni związany jest decyzją komisji odwoławczej.
6. Komisja odwoławcza uchwała swój regulamin wewnętrzny.

Artykuł 17

Skargi do Sądu Pierwszej Instancji i Trybunału Sprawiedliwości

1. Na decyzję podjętą przez komisję odwoławczą lub – gdy komisja nie ma kompetencji – przez Agencję, może zostać wniesiona skarga do Sądu Pierwszej Instancji lub Trybunału Sprawiedliwości, zgodnie z art. 230 Traktatu.
2. W przypadku, gdy Agencja uchyla się od podjęcia decyzji, postępowanie o zaniechanie działania może zostać wniesione do Sądu Pierwszej Instancji lub Trybunału Sprawiedliwości zgodnie z art. 232 Traktatu.
3. Agencja zobowiązana jest do podjęcia niezbędnych środków w celu wykonania orzeczenia Sądu Pierwszej Instancji lub Trybunału Sprawiedliwości.

Artykuł 18

Budżet Agencji

1. Przychody Agencji obejmują przede wszystkim:
 - (a) dotację wspólnotową zapisaną w budżecie ogólnym Wspólnot Europejskich (sekcja "Komisja");
 - (b) opłaty wnoszone na rzecz Agencji zgodnie z art. 19;
 - (c) ewentualne dobrowolne wkłady wnoszone przez państwa członkowskie lub organy regulacyjne państw członkowskich;
 - (d) ewentualne zapisy, darowizny lub dotacje wymienione w art. 10 ust. 6.
2. Wydatki pokrywają koszty personelu, koszty administracyjne, koszty infrastruktury oraz koszty operacyjne.
3. Przychody i wydatki równoważą się.
4. Wszystkie przychody i wydatki Agencji są ujmowane w prognozie dla każdego roku budżetowego, pokrywającego się z rokiem kalendarzowym, i są zapisywane w jej budżecie.

Artykuł 19

Opłaty

1. Wnioski o wydanie decyzji o zwolnieniu lub odstępstwie zgodnie z art. 8 ust. 1 podlegają opłacie na rzecz Agencji.
2. Wysokość powyższej opłaty jest ustalana przez Komisję.

Artykuł 20

Uchwalenie budżetu

1. Najpóźniej do dnia 15 lutego każdego roku dyrektor przedstawia wstępny projekt budżetu dotyczący wydatków operacyjnych i programu prac przewidzianych na nadchodzący rok budżetowy i przekazuje go radzie administracyjnej, razem z wykazem etatów tymczasowych. Na podstawie projektu przygotowanego przez dyrektora rada administracyjna opracowuje co roku preliminarz przychodów i wydatków Agencji na następny rok budżetowy. Preliminarz, w tym projekt planu zatrudnienia, jest przekazywany przez radę administracyjną Komisji najpóźniej do dnia 31 marca. Przed przyjęciem preliminarza projekt przygotowany przez dyrektora jest przekazywany do rady organów regulacyjnych, która może wydać opinię w sprawie tego projektu.

2. Komisja przekazuje preliminarz Parlamentowi Europejskiemu i Radzie (zwanym dalej „władzą budżetową”), razem ze wstępnym projektem budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich.
3. Na podstawie preliminarza Komisja wprowadza do wstępnego projektu budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich prognozy, które uważa za konieczne w odniesieniu do planu zatrudnienia oraz kwotę dotacji obciążającej budżet ogólny, zgodnie z art. 272 Traktatu.
4. Władza budżetowa przyjmuje plan zatrudnienia dla Agencji.
5. Budżet Agencji jest sporządzany przez radę administracyjną. Budżet staje się ostateczny po ostatecznym przyjęciu budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich. W razie konieczności budżet jest odpowiednio dostosowywany.
6. Rada administracyjna powiadamia niezwłocznie władzę budżetową o zamiarze zrealizowania każdego projektu, który może mieć znaczące skutki finansowe dla finansowania jej budżetu, w szczególności o wszelkich projektach dotyczących nieruchomości, takich jak najem lub zakup budynków. Rada administracyjna powiadamia o tym Komisję. Jeżeli którykolwiek dział władzy budżetowej zamierza wydać opinię, powiadamia Agencję o tym zamiarze w terminie dwóch tygodni od otrzymania informacji o projekcie dotyczącym nieruchomości. W przypadku braku odpowiedzi Agencja może przystąpić do planowanego działania.

Artykuł 21

Wykonanie i kontrola budżetu

1. Dyrektor działa w charakterze urzędnika zatwierdzającego i wykonuje budżet Agencji.
2. Najpóźniej do dnia 1 marca po zamknięciu każdego roku budżetowego księgowy Agencji przekazuje tymczasowe sprawozdania finansowe księgowemu Komisji oraz Trybunałowi Obrachunkowemu, wraz ze sprawozdaniem z zarządzania budżetem i finansami za dany rok budżetowy. Księgowy Agencji przesyła sprawozdanie z zarządzania budżetem i finansami również do Parlamentu Europejskiego i Rady, najpóźniej do dnia 31 marca następnego roku. Księgowy Komisji konsoliduje następnie tymczasowe sprawozdania finansowe instytucji i organów zdecentralizowanych, zgodnie z art. 128 rozporządzenia (WE, Euratom) nr 1605/2002¹⁶.
3. Najpóźniej do dnia 31 marca po zamknięciu każdego roku budżetowego księgowy Komisji przekazuje Trybunałowi Obrachunkowemu tymczasowe sprawozdania finansowe Agencji, wraz ze sprawozdaniem z zarządzania budżetem i finansami w danym roku budżetowym. Sprawozdanie z zarządzania budżetem i finansami w danym roku budżetowym przesyłane jest także Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

¹⁶ Dz.U. L 248 z 16.9.2002, str. 1.

4. Po otrzymaniu uwag Trybunału Obrachunkowego w sprawie tymczasowych sprawozdań finansowych Agencji zgodnie z art. 129 rozporządzenia (WE, Euratom) nr 1605/2002, dyrektor, działając na własną odpowiedzialność, sporządza ostateczne sprawozdania finansowe Agencji i przekazuje je do zaopiniowania radzie administracyjnej.
5. Rada administracyjna przedkłada opinię w sprawie ostatecznych sprawozdań finansowych Agencji.
6. Do dnia 1 lipca po zamknięciu roku budżetowego dyrektor przekazuje ostateczne sprawozdania finansowe, wraz z opinią rady administracyjnej, Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Komisji i Trybunałowi Sprawiedliwości.
7. Ostateczne sprawozdania finansowe są publikowane.
8. Dyrektor przesyła Trybunałowi Obrachunkowemu odpowiedź na jego uwagi do dnia 15 października. Kopię odpowiedzi przesyła również radzie administracyjnej i Komisji.
9. Dyrektor przedkłada Parlamentowi Europejskiemu, na jego żądanie oraz zgodnie z art. 146 ust. 3 rozporządzenia (WE, Euratom) nr 1605/2002, wszelkie informacje niezbędne do sprawnego zastosowania procedury udzielania absolutorium na dany rok budżetowy.
10. Parlament Europejski, na zalecenie Rady stanowiącej większością kwalifikowaną, w terminie do dnia 15 maja roku n +2 udziela dyrektorowi absolutorium z wykonania budżetu za rok budżetowy n.

Artykuł 22

Regulacje finansowe

Przepisy finansowe stosujące się do Agencji są sporządzane przez radę administracyjną po konsultacji z Komisją. Przepisy te mogą odbiegać od rozporządzenia Komisji (WE, Euratom) nr 2343/2002, jeżeli jest to konieczne ze względu na szczególne potrzeby operacyjne Agencji, ale tylko jeżeli Komisja udzieliła na to uprzedniej zgody.

Artykuł 23

Środki zwalczania nadużyć finansowych

1. W celu zwalczania nadużyć finansowych, korupcji i innych nielegalnych działań, wobec Agencji stosują się bez żadnych ograniczeń przepisy rozporządzenia (WE) nr 1073/1999¹⁷.
2. Agencja przystąpi do Porozumienia Międzyinstytucjonalnego z dnia 25 maja 1999 r. między Parlamentem Europejskim, Radą Unii Europejskiej i Komisją Wspólnot Europejskich dotyczącego wewnętrznych dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF)¹⁸ oraz bezzwłocznie przyjmuje stosowne przepisy odnoszące się do całego personelu Agencji.
3. Decyzje dotyczące finansowania oraz wynikające z nich umowy oraz instrumenty wykonawcze muszą wyraźnie stwierdzać, że Trybunał Obrachunkowy i OLAF mogą, w razie potrzeby, przeprowadzać na miejscu kontrole wobec beneficjentów środków finansowych wydatkowanych przez Agencję oraz pracowników odpowiedzialnych za przydzielenie tych środków.

Artykuł 24

Przywileje i ochrona

Do Agencji stosuje się protokół w sprawie przywilejów i immunitetów Wspólnot Europejskich.

Artykuł 25

Personel

1. Do pracowników Agencji mają zastosowanie: regulamin pracowniczy urzędników Wspólnot Europejskich, warunki zatrudnienia innych pracowników Wspólnot Europejskich oraz zasady przyjęte wspólnie przez instytucje Wspólnot Europejskich w celach stosowania tego regulaminu pracowniczego i warunków zatrudnienia.
2. Rada administracyjna, w porozumieniu z Komisją, przyjmuje niezbędne przepisy wykonawcze, zgodnie z postanowieniami art. 110 regulaminu pracowniczego urzędników Wspólnot Europejskich.
3. Wobec swoich pracowników Agencja korzysta z uprawnień przyznanych organowi mianującemu na mocy regulaminu pracowniczego urzędników Wspólnot Europejskich oraz organowi upoważnionemu do zawierania umów na mocy warunków zatrudnienia innych pracowników Wspólnot Europejskich.

¹⁷ Dz.U. L 136 z 31.5.1999, str. 1.

¹⁸ Dz.U. L 136 z 31.5.1999, str. 15.

4. Rada administracyjna może przyjąć postanowienia umożliwiające zatrudnianie przez Agencję oddelegowanych ekspertów krajowych z państw członkowskich.

Artykuł 26

Odpowiedzialność Agencji

1. W przypadku odpowiedzialności pozaumownej Agencja, zgodnie z ogólnymi zasadami wspólnymi dla prawa wszystkich państw członkowskich, naprawia szkody wyrządzone przez Agencję lub przez jej pracowników przy pełnieniu funkcji. Trybunał Sprawiedliwości jest właściwy do orzekania w sporach dotyczących naprawy takich szkód.
2. Osobista odpowiedzialność finansowa oraz odpowiedzialność dyscyplinarna pracowników Agencji wobec Agencji jest regulowana przez odpowiednie zapisy mające zastosowanie do pracowników Agencji.

Artykuł 27

Dostęp do dokumentów

1. Do dokumentów będących w posiadaniu Agencji ma zastosowanie rozporządzenie (WE) nr 1049/2001¹⁹.
2. Rada Administracyjna przyjmuje praktyczne środki dotyczące stosowania rozporządzenia (WE) nr 1049/2001 w ciągu sześciu miesięcy od wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.
3. Decyzje podejmowane przez Agencję zgodnie z art. 8 rozporządzenia (WE) nr 1049/2001 mogą stanowić przedmiot skarg wnoszonych do Rzecznika Praw Obywatelskich lub postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości na warunkach określonych odpowiednio w art. 195 i 230 Traktatu.

Artykuł 28

Udział krajów trzecich

Agencja jest otwarta na udział państw niebędących członkami Unii Europejskiej, które zawarły ze Wspólnotą umowy dotyczące takiego udziału. W odpowiednich postanowieniach tych umów określone zostaną, w szczególności, charakter, zakres i aspekty proceduralne udziału tych państw w pracy Agencji, w tym przepisy dotyczące wkładu finansowego i pracowników.

¹⁹ Dz.U. L 145 z 31.5.2001, str. 43.

Artykuł 29

Ustalenia dotyczące języka

1. Do Agencji stosują się postanowienia rozporządzenia nr 1 z dnia 15 kwietnia 1958 r.
2. Rada administracyjna określa wewnętrzne zasady językowe Agencji.
3. Tłumaczenia wymagane dla funkcjonowania Agencji zapewnia Centrum Tłumaczeń dla Organów Unii Europejskiej.

Artykuł 30

Ocena

1. Działalność Agencji jest oceniana przez Komisję. Ocena ta obejmuje wyniki osiągnięte przez Agencję i jej metody pracy, zgodnie z celem, mandatem i zadaniami Agencji określonymi w niniejszym rozporządzeniu oraz w jej rocznych programach prac.
2. Pierwsze sprawozdanie z oceny zostanie przedstawione przez Komisję Parlamentowi Europejskiemu i Radzie najpóźniej cztery lata po objęciu stanowiska przez pierwszego dyrektora Agencji. Komisja przedstawia kolejne raporty z oceny co najmniej raz na pięć lat.

Artykuł 31

Wejście w życie i środki przejściowe

1. Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.
2. Artykuły 5, 6, 7 i 8 stosuje się od ... [18 miesięcy od wejścia w życie niniejszego rozporządzenia].

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia [...]

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący

W imieniu Rady
Przewodniczący

Załącznik 1

OCENA SKUTKÓW FINANSOWYCH REGULACJI

Dziedzina polityk(i): TRANSPORT I ENERGIA

Rodzaj działalności: Rynek wewnętrzny energii elektrycznej

NAZWA PRZEDSIĘWZIĘCIA: AGENCJA DS. WSPÓŁPRACY ORGANÓW REGULACJI ENERGETYKI

1. POZYCJA(-E) W BUDŻECIE + TYTUŁ(-Y)

Zgodnie z rozdziałem 06...

Utworzenie odpowiedniej struktury dla Agencji ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (agencji regulacyjnej), tj.:

- utworzenie pozycji 06 zatytułowanej „Agencja ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki”
- utworzenie pozycji 06 XX XX – zatytułowanej „Agencja ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki” – nazwa dotacji 1 i 2
- utworzenie pozycji 06 XX XX – zatytułowanej „Agencja ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki” – nazwa dotacji 3

Wybór artykułu i pozycji, zgodnie z rozdziałem 06 03, zostanie dokonany w ramach procedury budżetowej dla 2009 r.

2. OGÓLNE DANE LICZBOWE

2.1. Przydział środków na działalność:

Roczny przydział znajduje się w środkach zapisanych w artykule XXX na rok 2009 i na lata następne.

2.2. Okres obowiązywania

Czas trwania działalności będzie nieograniczony (dotacja roczna).

2.3. Całkowity wieloletni preliminarz wydatków:

a) Harmonogram przydziału środków na zobowiązania / środków na płatności (interwencja finansowa)

w mln EUR

Rok	2009	2010	2011	2012	Kolejne lata budżetowe
Środki na zobowiązania	1,970	3,940	6,084	6,314	6,434
Środki na płatności	1,970	3,940	6,084	6,314	6,434

2.4. Zgodność z programowaniem finansowym i perspektywą finansową

x Wniosek jest zgodny z istniejącym programowaniem finansowym (2007/2013)

2.5. Wpływ finansowy na przychody

x Brak wpływu finansowego

3. INFORMACJE BUDŻETOWE

Rodzaj wydatków		Nowe	Wkład EFTA	Wkład krajów ubiegających się o członkostwo	Dział perspektywy finansowej
NIEOBOWIĄZKOWE	ZRÓŻNICOWANE /NIEZRÓŻNICOWANE ŚRODKI	TAK	TAK	TAK	Nr 1.a

4. PODSTAWA PRAWNA

Traktat WE: Artykuł 95

5. OPIS I UZASADNIENIE

5.1. Potrzeba interwencji ze strony Wspólnoty

5.1.1. Cele

Z myślą o zapewnieniu prawdziwej możliwości wyboru wszystkim konsumentom w Unii, zarówno obywatelom jak i przedsiębiorstwom, stworzeniu nowych możliwości gospodarczych i zwiększeniu poziomu handlu transgranicznego Komisja Europejska przyjęła już szereg środków²⁰ zmierzających do stworzenia wewnętrznego rynku energii. Z komunikatu w sprawie wewnętrznego rynku energii²¹ oraz z ostatecznego sprawozdania z badania konkurencji w sektorze²² wynika, że obecne przepisy i środki nie zapewniły jeszcze realizacji wyżej wymienionych celów. W komunikacie Komisji z dnia 10 stycznia 2007 r., zatytułowanym „Europejska Polityka Energetyczna”²³, wyznaczono cel polegający na stworzeniu europejskiej sieci gazowej i elektroenergetycznej oraz prawdziwie konkurencyjnego ogólnoeuropejskiego rynku energii. Podstawowym elementem umożliwiającym osiągnięcie tego celu jest poprawa regulacji rynku na szczeblu krajowym i europejskim, a w szczególności skuteczna współpraca krajowych organów regulacyjnych, która przybierze postać „nowego, jednego organu na szczeblu wspólnotowym”.

W 2003 roku Komisja ustanowiła niezależną grupę doradczą ds. energii elektrycznej i gazu, zwaną „Europejski Organ Nadzoru Energii Elektrycznej i Gazu” (ERGEG) w celu ułatwienia konsultacji, koordynacji i współpracy między organami regulacyjnymi w państwach członkowskich oraz między tymi organami a Komisją. Prowadzona w ostatnich latach działalność ERGEG wniosła bardzo pozytywny wkład w ukończenie budowy wewnętrznego rynku energii elektrycznej i gazu. Większość zainteresowanych stron, w tym same organy regulacyjne, są jednak zdania, że rozwój rynku wewnętrznego wymaga formalnej struktury umożliwiającej krajowym organom regulacyjnym współpracę i podejmowanie decyzji w ważnych kwestiach transgranicznych.

Z uwagi na charakter zadań, które byłyby powierzone takiej strukturze, może ona przyjąć formę tylko agencji regulacyjnej. Niniejsza analiza uwzględnia zasady określone przez Komisję w projekcie porozumienia międzyinstytucjonalnego w sprawie utworzenia ram prawnych dla europejskich agencji regulacyjnych²⁴, w szczególności możliwość przyjmowania indywidualnych decyzji prawnie wiążących dla osób trzecich.

²⁰ W tym drugi zestaw dyrektyw dotyczących otwarcia rynku, rozporządzenia służące harmonizacji norm technicznych niezbędnych dla praktycznego funkcjonowania handlu transgranicznego oraz dyrektywy dotyczące bezpieczeństwa dostaw.

²¹ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady „Perspektywy wewnętrznego rynku gazu i energii elektrycznej” - KOM(2006) 841.

²² Komunikat Komisji „Badanie sektorowe na podstawie art. 17 rozporządzenia (WE) nr 1/2003 w sprawie rynków gazu i energii elektrycznej (sprawozdanie końcowe)” - KOM(2006) 851.

²³ Dz.U. C [...] z [...], str. [...].

²⁴ KOM(2005) 59.

5.1.2. Środki zastosowane w związku z oceną *ex ante*

Komisja oceniła wpływ utworzenia agencji z uwzględnieniem szeregu kryteriów. W pierwszej kolejności dokonano oceny problemu, który ma zostać rozwiązany oraz potrzeb, które mają zostać spełnione.

Krajowe organy regulacji energetyki mają uprawnienia do regulowania swoich rynków *krajowych*. Niemniej jednak integracja poszczególnych rynków krajowych celem utworzenia wewnętrznego rynku unijnego wymaga obecnie usankcjonowania określonych typów decyzji podejmowanych na szczeblu UE. Pomiędzy zainteresowanymi stronami panuje co do tego zgoda. Większość zainteresowanych stron, w tym same organy regulacyjne, jest zdania, że rozwój rynku wewnętrznego wymaga formalnej struktury umożliwiającej krajowym organom regulacyjnym współpracę i podejmowanie decyzji w ważnych kwestiach transgranicznych.

Po drugie, oceniono wartość dodaną wynikającą z działania wspólnotowego oraz alternatywy wobec utworzenia europejskiej agencji regulacyjnej. Postawiono pytanie, czy te nowe zadania mogłyby wykonywać sama Komisja. Działalność regulacyjna wymaga zaawansowanej wiedzy technicznej, przede wszystkim znajomości fizyki sieci, nakładów inwestycyjnych potrzebnych w tym sektorze (działalność produkcyjna i przesyłowa), wysokości opłat za dostęp do sieci oraz zasad rozstrzygania sporów. Zadania te wymagają wysoko wyspecjalizowanej wiedzy technicznej, której Komisja nie posiada. Zgromadzenie takiej wiedzy wymagałoby prawdopodobnie od Komisji utworzenia nowej dyrekcji. Ponadto w przypadku tego rozwiązania instytucjonalna rola Komisji ewoluowałaby w kierunku organu technicznego, a tego typu działalność nie przynosiłaby żadnych korzyści. Inne systemy, jak na przykład model Systemu Europejskich Banków Centralnych, byłyby możliwe do zrealizowania. Powyższe rozwiązanie wydaje się interesujące, ale brakuje mu podstawy prawnej (takiej jak artykuł Traktatu) odnoszącej się do sektora energii. Rozważono stworzenie silniejszej sieci krajowych organów regulacji energetyki, podobnej do sieci organów ochrony konkurencji stworzonej przez Komisję w 2004 roku na podstawie nowego rozporządzenia antymonopolowego Rady (WE) nr 01/2003. W systemie tym krajowe organy ochrony konkurencji nie wykonują zbiorowych uprawnień decyzyjnych, tylko stosują szczegółowe przepisy, które określają właściwy organ, wymianę informacji i procedur. Komisja wykonuje ogólne uprawnienie do przeniesienia sprawy do wyższej instancji i może ją przejąć, na przykład gdy dwa krajowe organy regulacyjne zajmują przeciwne stanowiska. System ten działa jednak w powiązaniu z autonomicznymi uprawnieniami Komisji w dziedzinie konkurencji. Komisja nie posiada takich autonomicznych uprawnień decyzyjnych w odniesieniu do regulacji rynków energetycznych (poza kwestiami konkurencji) i w związku z tym nie mogłaby wywierać takiego samego wpływu na tą sieć.

Po dokonaniu oceny powyższych alternatywnych modeli wyciągnięto wnioski, że z uwagi na charakter zadań, które byłyby powierzone takiej strukturze, może ona przyjąć tylko formę agencji regulacyjnej, uprawnionej do przyjmowania indywidualnych decyzji prawnie wiążących dla osób trzecich. Opcja ta opiera się również na założeniu, że uprawnienia przysługujące krajowym organom regulacyjnym zostaną wzmocnione i zharmonizowane.

5.2. Planowane działania i uzgodnienia dotyczące interwencji budżetu

Aby osiągnąć swoje cele, Agencja będzie wdrażać następujące środki:

- *Stworzenie ram współpracy krajowych organów regulacyjnych.* Postuluje się lepsze rozwiązania problemów transgranicznych. Agencja określi zasady i procedury współpracy pomiędzy krajowymi organami regulacyjnymi, w szczególności w zakresie wymiany informacji i podziału kompetencji w sprawach dotyczących więcej niż jednego państwa członkowskiego.
- *Przegląd ram regulacyjnych dotyczących współpracy między operatorami systemów przesyłowych.* Proponuje się, by współpraca operatorów systemów przesyłowych, zwłaszcza w zakresie opracowywania przepisów rynkowych i technicznych, koordynacji eksploatacji sieci i planowania inwestycji, była poddawana przeglądowi przez Agencję. W tym celu Agencji będą przedstawiane projekty środków, które mają zostać przyjęte wspólnie przez operatorów systemów przesyłowych (lub przez kilku z nich). Agencja przedkłada następnie operatorom systemów przesyłowych swoją opinię, jeżeli środki te nie gwarantują braku dyskryminacji, skutecznej konkurencji i sprawnego funkcjonowania rynku. W praktyce mechanizm ten przybierze formę konstruktywnego dialogu pomiędzy operatorami systemów przesyłowych, a Komisja będzie interweniować tylko w ostateczności.
- *Uprawnienia do wydawania indywidualnych decyzji.* Proponuje się powierzenie Agencji uprawnień o wydawania indywidualnych decyzji, w ograniczonym zakresie, na przykład w odniesieniu do rozpatrywania wniosków o odstępstwo lub zwolnienie²⁵ dotyczące aktywów infrastrukturalnych stanowiących przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania.
- *Ogólna rola doradcza.* Agencja pełniłaby również rolę doradczą wobec Komisji w kwestiach dotyczących regulacji rynku oraz mogłaby, bez uszczerbku dla zadań powierzonych operatorom systemów przesyłowych, wydawać niewiążące wytyczne w celu rozpowszechniania dobrych praktyk wśród krajowych organów regulacyjnych.

Wszystkie przychody i wydatki Agencji są prognozowane w odniesieniu do każdego roku budżetowego, pokrywającego się z rokiem kalendarzowym, i są zapisywane w jej budżecie.

Przychody i wydatki wykazane w budżecie równoważą się. Bez uszczerbku dla innych, nieokreślonych jeszcze środków i należności, przychody należne Agencji obejmują dotację wspólnotową zapisaną w budżecie ogólnym Wspólnoty Europejskiej w celu zapewnienia równowagi między przychodami a wydatkami.

Wydatki Agencji obejmują w szczególności wynagrodzenie pracowników, koszty administracyjne, koszty infrastruktury, koszty operacyjne oraz wydatki związane z funkcjonowaniem rady organów regulacyjnych oraz komisji odwoławczej.

²⁵ Zgodnie z definicją zawartą w art. 22 dyrektywy 2003/55/WE i w art. 7 rozporządzenia (WE) nr 1228/2003.

5.3. Metody realizacji

Status prawny Agencji powinien umożliwiać jej działanie jako osoba prawna przy wykonywaniu zadań Agencji.

Rada administracyjna będzie działać jako organ kontroli finansowej i administracyjnej Agencji i będzie liczyć 12 członków. Komisja i Rada powołują po sześciu członków. Kadencja trwa pięć lat i jest odnawialna jeden raz.

Agencją kieruje dyrektor powołany przez radę administracyjną na pięcioletnią kadencję, która może zostać odnowiona jeden raz. Dyrektor jest przedstawicielem ustawowym Agencji.

Decyzje Agencji są przyjmowane przez radę organów regulacyjnych. Aby zapewnić rozdział uprawnień decyzyjnych i wykonawczych (rada administracyjna), musi istnieć odrębna rada organów regulacyjnych. W skład rady organów regulacyjnych wchodzi dyrektor oraz po jednym przedstawicielu każdego państwa członkowskiego. Przedstawiciele państw członkowskich będą się rekrutować z organu regulacyjnego danego państwa członkowskiego.

Od decyzji przyjętych przez Agencję przysługuje odwołanie. Odwołania można składać do komisji odwoławczej, liczącej sześciu członków.

6. WPLYW FINANSOWY

6.1. Metoda obliczenia łącznego kosztu działania (do ustalenia przez DG BUDG i DG ADMIN)

Roczne koszty Agencji będą pokrywane z dotacji wspólnotowej. Poszczególne typy wydatków przedstawiają się następująco:

Wydatki na personel

Proponowany budżet zakłada 48 osób personelu. Łączne roczne wydatki na personel szacuje się na kwotę 5,184 mln euro, przyjmując jako średnią koszt członka personelu Komisji Europejskiej, tj. 0,117 mln euro rocznie, która to kwota obejmuje wydatki związane z budynkami i powiązane wydatki administracyjne (opłaty pocztowe, telekomunikacyjne, informatyczne, itp.).

Wydatki na personel pokryją koszty rekrutacji od 2009 r. Szacunki dotyczące wydatków na personel opierają się na następującym planie zatrudnienia:

	<u>Rekrutacja</u>	<u>Łączna liczba personelu</u>
<u>Pierwsze półrocze 2009 r.</u>	+10	10
<u>Drugie półrocze 2009 r.</u>	+10	20
<u>Pierwsze półrocze 2010 r.</u>	+10	30
<u>Drugie półrocze 2010 r.</u>	+10	40
<u>Pierwsze półrocze 2011 r.</u>	+8	48

Nakłady inwestycyjne

Nakłady na zakup majątku ruchomego i powiązane wydatki wyniosą w pierwszych dwóch latach 0,350 mln euro. Na lata następne zarezerwowano kwotę 0,05 mln euro na pokrycie kosztów dodatkowych. Pozycja ta może ulec zmianie, w zależności od wyposażenia, które zostanie udostępnione przez państwo członkowskie, w którym będzie się znajdowała siedziba Agencji.

Koszty operacyjne

Koszty operacyjne obejmują spotkania i badania, jak również tłumaczenia oraz koszty publikacji i komunikacji społecznej. Na podstawie wstępnych szacunków koszty operacyjne wyniosą 1 mln euro rocznie.

Koszty podróży służbowych

Aby móc realizować swoje zadania, Agencja będzie musiała organizować wyjazdy w obrębie UE i poza jej granicami (koszty podróży i zakwaterowania). Po osiągnięciu przez Agencję pełnej operacyjności budżet kosztów misji jest szacowany na 0,150 mln euro rocznie. Szacunki te opierają się na faktycznych średnich kosztach misji przypadających w DG TREN. Mogą się one różnić w zależności od lokalizacji siedziby Agencji.

6.2. Podział na elementy działań

Środki na zobowiązania w mln euro (według cen bieżących)

Podział/kategorie	2009 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.	Kolejne lata budżetowe
Wydatki na personel	1,755	4,095	5,616	5,616	5,616
Wyposażenie	0,150	0,200	0,050	0,050	0,050
Wydatki eksploatacyjne	0,150	0,400	0,700	0,900	1,000
Koszty misji	0,050	0,100	0,150	0,180	0,200
Razem	2,105	4,795	6,516	6,746	6,866

6.3. Harmonogram przydziału środków na zobowiązania / środków na płatności

w milionach euro

Lata <i>i kolejne</i>	2009	2010	2011	2012	Kolejne lata
Środki na zobowiązania	1,970	3,940	6,084	6,314	6,434
Środki na płatności	1,970	3,940	6,084	6,314	6,434

7. DALSZE DZIAŁANIA I OCENA

Zarządzanie środkami powierzonymi Agencji jest kontrolowane przez Trybunał Obrachunkowy (art. 21), Parlament Europejski (art. 21) i Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (art. 23).

8. ŚRODKI ZWALCZANIA NADUŻYĆ FINANSOWYCH

Patrz punkt 7 powyżej.